



SPREMLJAMO ↘

**Prvič praznovali
dan civilne obrambe**

IZPOSTAVLJAMO ↙

**Borut Sajovic novi
obrambni minister**





Marko Pišlar

DNEVI SPOMINOV

Konec oktobra in novembra praznujemo tri praznike. Z dnevom suverenosti zaznamujemo spomin na odhod zadnjega vojaka Jugoslovanske ljudske armade z ozemlja Republike Slovenije, s čimer je Slovenija dokončno postala suverena država. S tem dogodkom je bil končan proces osamosvajanja Slovenije in uresničen sen mnogih generacij Slovencev, da bi živeli na svoji zemlji kot svoji gospodarji.

Prvega novembra, na dan spomina na mrtve, pa se spominjamo vseh preminulih. Ljudje množično obiskujemo pokopališča, kjer na grobovih bližnjih prižigamo sveče in tja prinašamo šopke rož, pisane venčke ter ikebane. Z udeležbo na žalnih slovesnostih in verskih obredih ter z obiskom grobov umrlih počastimo spomin na tiste, ki jih ni več med nami. Praznično bo tudi 23. novembra, ko praznujemo državni praznik – dan Rudolfa Maistra. Letos bo vzdušje še toliko bolj veličastno, saj zaznamujemo 150. obletnico njegovega rojstva in 90. obletnico njegove smrti. V spomin na generala Maistra in v čast njegovim izjemnim dejanjem za slovenski narod bo praznovanja ob letu generala Maistra na predvečer njegovega praznika zaokrožila osrednja proslava v Kamniku, Maistrovem rojstnem kraju.



Foto Marko Pišlar



6
V DVEH LETIH SMO NA OBRAMBNEM
MINISTRSTVU NAREDILI VEČ KOT
PRED TEM V ZADNJIH DESETIH LETIH

Pogovor z državnim
sekretarjem
dr. Damirjem Črnčecem



20
KREPITEV OBRAMBNIH
SPOSOBNOSTI
NA GORENJSKEM

Na Gorenjskem
mednarodna vojaška
vaja Zvezda Triglava

37
V RADOVLJICI
NAJBOLJŠE EKIPE
PRVE POMOČI

30. državno preverjanje
usposobljenosti ekip
prve pomoči

13
DVAJSET LET
JADRANSKO-JONSKE
POBUDE

V Benetkah srečanje
obrambnih ministrov
pobude Adrion



29
SLOVENSKE
REŠEVALNE ENOTE KOS
NAJZAHTEVNEJŠIM IZZIVOM

Na cerkljanskem letališču
gasilsko-reševalna
vaja Letalo



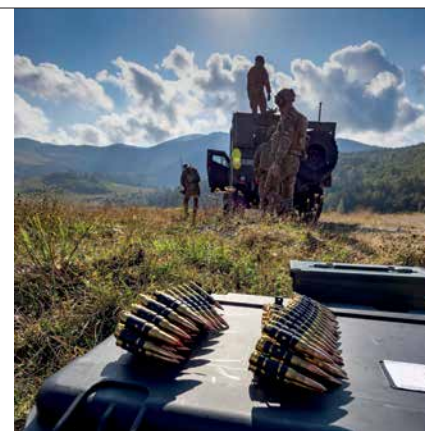
40
PRAZNOVANJE
ŽIVLJENJA
IN MODROSTI

Na Festivalu za tretje
življenjsko obdobje tudi
Ministrstvo za obrambo



18
PRIHODNJE LETO
NOV VOJAŠKI PRIVEZ
IN POSODOBLJENA LADJA

V Luki Koper so se začela
pripravljalna dela za gradnjo
vojaškega pomola



32
USPEŠNA ZDRUŽENA VAJA
SLOVENSKE VOJSKE IN
MEDNARODNIH PARTNERJEV

Udeleženci 15. tečaja
kontrolorjev združenih ognjev
na vaji Jadranski grom





MINISTER SAJOVIC IZPOSTAVIL POMEN KREPITVE VSEH VIDIKOV OBRAMBNEGA SISTEMA

BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič



Sprejem z vojaškimi častmi pred Ministrstvom za obrambo

Na Ministrstvu za obrambo je v torek, 8. oktobra, potekala primopredaja poslov ministra za obrambo.

Po sprejemu z vojaškimi častmi so sodelavci z Ministrstva za obrambo na širšem kolegiju novemu ministru mag. Borutu Sajovicu predstavili ključne aktivnosti in projekte v obrambnem sistemu. Sledila je primopredaja poslov med predsednikom Vlade Republike Slovenije dr. Robertom Golobom, ki je začel opravljati tudi funkcijo ministra za obrambo, in novim obrambnim ministrom Sajovicem.

Predsednik vlade Golob je po primopredaji poudaril, da z velikim ponosom predaja



posle svojemu nasledniku, ministru Sajovicu. Med dosežki je izpostavil zlasti povečevanje sredstev za vojaško opremo ter zaščito in reševanje ter za programe, namenjene izboljšanju varnosti ljudi in odpornosti celotne družbe pred naravnimi nesrečami. »Krepitev varnosti in odpornosti je temeljno poslanstvo ministrstva, o čemer sva se pogovarjala tudi z novim ministrom. Prepričan sem, da bo nadaljeval začeto delo in dokončal zastavljene programe,« je poudaril premier Golob. Omenil je tudi pomen stabilnega delovanja obrambnega sistema in nadaljevanje vojaških projektov za dvojno rabo, ki lahko služijo tudi potrebam civilnega prebivalstva. Kot primer je navedel projekt nacionalnega zdravstvenega centra za izredne razmere ob Bolnišnici dr. Petra Držaja v Ljubljani. »Take projekte bomo izvajali tudi v prihodnosti, saj omogočajo Slovenski vojski, da še naprej prispeva k razvoju države,« je poudaril predsednik vlade.

Novoimenovani minister za obrambo Sajovic je v uvodu ocenil, da je delo na Ministrstvu za obrambo v času, ko ga je vodil predsednik vlade, potekalo nemoteno in tekoče. Zahvalil se je državnemu sekretarju dr. Damirju Črnčecu za njegovo delo v tem času. Povedal je, da so na seji širšega kolegija pregledali glavne aktivnosti na ministrstvu, načelnik Generalštaba Slovenske vojske generalpodpolkovnik Robert Glavaš pa mu je predstavil strukturo Slovenske vojske in pozitivne trende, ki vodijo k njenemu napredku in modernizaciji.

4 Predstavniki organizacijskih enot in organov v sestavi so ministru predstavili ključne aktivnosti in projekte v obrambnem sistemu.

5 Ministra Sajovica sta sprejela premier Golob in državni sekretar Črnčec.

Minister Sajovic je spomnil, da pri posodabljanju ne gre samo za opremo, temveč tudi za stanje duha in varnost vseh nas. Ob tem je navedel pomoč dveh odlično usposobljenih enot, in sicer enote za iskanje in reševanje v urbanih okoljih ter enote z reševalnimi psi, sestavljenih iz 46 pripadnikov in šestih službenih psov, v reševalni akciji v Bosni in Hercegovini, ki so jo prizadele katastrofalne poplave. Minister Sajovic je poudaril pomen krepitve vseh vidikov obrambnega sistema – Slovenske vojske, civilne obrambe ter sistema zaščite in reševanja. V luči zaostrenih varnostnih razmer v svetu in hibridnih groženj je opozoril tudi na pomen kibernetske varnosti.

V predstavitvi poslancem Odbora za obrambo pred slovesno prisego v Državnem zboru, ki je bila 7. oktobra, je mag. Borut Sajovic med prednostnimi nalogami izpostavil posodobitev Slovenske vojske, opremljanje s poudarkom na dvojni rabi ter nadgradnjo sistema civilne zaščite. Po oceni ministra morajo pomembno mesto zavzemati inovacije, znanje in razvoj ter sodelovanje z gospodarstvom. Med ključnimi nalogami je po prepričanju ministra tudi sprejetje nekaterih zakonodajnih predlogov, na primer novele zakona o kritični infrastrukturi, pridobivanje evropskih sredstev, izvajanje projektov v okviru načrta za okrevanje in odpornost, usposabljanje lastne ekipe za uporabo namenskih letal za gašenje požarov ter sodelovanje s sosednjimi državami. Na zaslišanju pred poslanci pa je izpostavil tudi pomen nadgradnje slovenskih vojašnic in krepitve kibernetske varnosti.



Pogovor z državnim sekretarjem na Ministrstvu za obrambo

dr. DAMIRJEM ČRNČECEM

V DVEH LETIH SMO NA OBRAMBNEM MINISTRSTVU NAREDILI VEČ KOT PRED TEM V ZADNJIH DESETIH LETIH

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Bruno Toič

Nepredvidljivosti in negotovosti v mednarodnem varnostnem okolju ter pojav novih oblik obrambno-varnostnih tveganj močno zaznamujejo dogajanje v obrambnem resorju. S postavitvijo ambicioznejših strateških in planskih okvirjev, zagotovljenimi večjimi finančnimi sredstvi za obrambo ter sprejetjem ukrepov za izboljšanje razmer v obrambnem resorju so bili postavljeni trdni temelji za nadaljnji razvoj obrambnega sistema Slovenije, zlasti za posodobitev Slovenske vojske, ki ostaja najpomembnejša prednostna naloga v mandatu trenutne vlade. O dosežkih dvoletnega dela v obrambnem resorju in prihodnjih izzivih pa v pogovoru z državnim sekretarjem na Ministrstvu za obrambo dr. Damirjem Črnčecem.

? KAKO KOT DRŽAVNI SEKRETAR OCENJUJETE DOSEŽKE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO PO DOBRIH DVEH LETIH DELOVANJA TRENUTNE VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE?

Zadnji dve leti lahko v obrambnem resorju brez zadržkov in s ponosom ocenimo kot zelo uspešni. Po več kot desetletju nazadovanja in stagnacije smo naredili pomembne korake naprej tako na vojaškem kot na zaščitno-reševalnem področju. Ključna podlaga za napredek v tem mandatu pa je, da je ta vlada zagotovila več finančnih virov in predvsem stabilnost financiranja ključnih projektov modernizacije in razvoja Slovenske vojske vse do leta 2030 ter seveda tudi za razvoj področja zaščite in reševanja, ki predstavlja drugi pomemben steber obrambnega resorja. V tem mandatu smo posodobili vse ključne strateške dokumente, izboljšali postopke za kadrovske poplavljanje Slovenske vojske, sprejeli ukrepe za krepitev obrambnih zmogljivosti in vojaških zmogljivosti Slovenske vojske ter začeli preoblikovati njeno prostorsko organiziranost. S tem se prilagajamo novim mednarodnim varnostnim izzivom, predvsem po agresiji Rusije na Ukrajino in stopnjevanju napetosti ter vojaških spopadov na Bližnjem vzhodu. Med srednjeročne cilje do leta 2028 smo na ministrstvu vključili tudi sodelovanje Slovenske vojske pri zaščiti in reševanju ob naravnih in drugih nesrečah ter zagotavljanje podpore drugim državnim organom. V okviru tega cilja smo ob modernizaciji opredelili razvoj dvonamenskih zmogljivosti Slovenske vojske, ki bodo omogočale učinkovito sodelovanje pri zaščiti in reševanju. Večja in predvsem takojšnja vključenost Slovenske vojske v reševanje in pomoč ob naravnih nesrečah se je pokazala za ključno že ob najboljšežnejšem požaru na goriškem Krasu leta 2022 ter ob lanskim katastrofalnih poplavam. Ob tem moramo izpostaviti tudi nove letalske zmogljivosti za podporo gašenju iz zraka, ki nam jih je uspelo vzpostaviti v rekordnem času. Učinkovitost teh zmogljivosti je bila potrjena že v letošnji požarni sezoni, ko nam je na Krasu že s pomočjo prvih dveh letal Air Tractor uspelo preprečiti ponovitev obsežnega požara izpred dveh let. Če vse, kar je bilo narejeno, povzamem v enem stavku, lahko ocenim, da smo v dveh letih na obrambnem ministrstvu naredili več kot pred tem v zadnjih desetih letih.

? SLOVENIJA SE JE ŽE PRED LETI ZAVEZALA, DA BO SKLADNO Z NATOVO POLITIČNO ZAVEZO VIŠINO OBRAMBNIH IZDATKOV POSTOPNO DVIGNILA NA DVA ODSOTKA BRUTO DOMAČEGA PROIZVODA, VENDAR NOBENI VLADI DO ZDAJ TEGA NI USPELO IZPOLNITI. TRENUTNA VLADE PA SE JE ZAVEZALA, DA BOMO TO DOSEGLI DO LETA 2030. KAKO BOSTE TO DOSEGLI IN ALI BODO NAČRTOVANA SREDSTVA ZADOŠČALA ZA URESNIČITEV PREDNOSTNE NALOGE V TEM MANDATU – RAZVOJ OBRAMBNEGA SISTEMA IN POSODOBITEV SLOVENSKE VOJSKE?

Kot sem že omenil, se je ta vlada že v začetku mandata odločila, da bo obrambno področje eno ključnih, saj sta mir in stabilnost osnovni predpostavki za nadaljnji gospodarski ter družbeni razvoj. Pred 20 leti smo se pravzaprav državljeni za to odločili skoraj plebiscitarno, ko smo na referendumih podprli vključitev naše države v Evropsko unijo in Nato. Takrat smo se tudi zavezali, da bomo za obrambno področje postopoma namenili dva odstotka bruto domačega proizvoda. Kot vemo, te zaveze ni uspelo uresničiti nobeni dosednji vladi, časovne roke so le zamikali v prihodnost. Odločitve te vlade pa dokazujejo, da so njeni nameni resni in uresničljivi. Državni zbor trenutno obravnava spremembo proračuna za leto 2025 in proračun za leto 2026. Že letošnji obrambni proračun znaša skoraj milijardo evrov, kar pomeni, da smo za obrambne izdatke namenili 1,32 odstotka bruto domačega proizvoda, prihodnje leto pa se bo povečal na 1,2 milijarde, kar predstavlja 1,52 odstotka bruto domačega proizvoda. Leta 2026 bo obrambni proračun narasel na 1,3 milijarde, kar je 1,60 odstotka bruto domačega proizvoda. Večina sredstev iz prihodnjih proračunov je namenjena vojaški obrambi, preostali del pa bo namenjen varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter upravljanju obrambnega sistema in kriznemu

upravljanju. Izdatki za upravljanje obrambnega sistema in krizno upravljanje bodo z letošnjih 80,6 milijona narasli na dobrih 90 milijonov letos in 94,2 milijona prihodnje leto. S takima finančnima načrtoma lahko, ob upoštevanju drugih potreb v državi in s časovnim prilagajanjem dinamike nabav, zagotavljamo postopno rast obrambnih izdatkov. To predvidevata tudi veljavna Resolucija o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2040 in Srednjeročni obrambni program 2023–2028.

POVEČUJEJO SE TUDI SREDSTVA ZA RAZISKAVE, RAZVOJ IN INOVACIJE, KAR BO IMELO MULTIPLIKATIVEN UČINEK. KAJ TO POMENI ZA SODELOVANJE OBRAMBNEGA SISTEMA Z AKADEMSKIMI IN RAZISKOVALNIMI USTANOVAMI TER NAŠO OBRAMBNO INDUSTRIJO?

Področje raziskav, razvoja in inovacij je bilo v preteklem desetletju eno najbolj zanemarjenih področij oziroma podhranjenih področij na obrambnem področju, čeprav je ključnega pomena za razvoj in modernizacijo obrambnega sistema ter za napredek znanosti, inovacij in novih tehnologij, ki niso koristne le za obrambno področje, temveč tudi za gospodarstvo ter celotno družbo. Že na začetku mandata smo se zavezali, da bomo temu področju namenili več sredstev in tako spodbudili

sodelovanje z akademsko in raziskovalno sfero ter gospodarstvom, hkrati pa podprli slovenska podjetja pri prijavi za sodelovanje v projektih Evropske unije in Nata. Že po dveh letih opazamo pravi razcvet na tem področju, najpomembnejše pa je, da smo pridobili številne nove inovacije, tehnologije in produkte. Veliko teh je že vključenih v serijsko proizvodnjo, zanje pa se zanimajo tudi druge vojske. To posledično povečuje prepoznavnost slovenskih podjetij na tujih trgih. Torej, naša zaveza in strateški cilj sta, da dva odstotka obrambnih izdatkov namenjamo raziskavam, razvoju in inovacijam. Tako lahko še naprej pospešujemo nadgradnjo in modernizacijo Slovenske vojske ter povečujemo vključenost nacionalne obrambne industrije.

OMENILI STE ŽE, DA VLADA PRI INVESTICIJAH IN NAKUPU NOVIH SREDSTEV SLEDI NAČELU DVOJNE RABE. V TO KATEGORIJU PROJEKTOV SPADA TUDI NACIONALNI ZDRAVSTVENI CENTER ZA IZREDNE RAZMERE, KI GA JE VLADA NEDAVNO UVRSTILA V NAČRT RAZVOJNIH PROGRAMOV DO LETA 2027. NAM LAHKO POVESTE KAJ VEČ O TEM PROJEKTU?

Pandemija covid-19 pred tremi leti je razkrila številne pomanjkljivosti v zdravstvenih sistemih držav, zlasti pri nenadni potrebi po oskrbi veliko obolelih. Tudi pri nas ni bilo drugače. Odkrite so bile resne pomanjkljivosti v odpornosti osrednje bolnišnične infrastrukture nacionalnega pomena, ki so med drugim pokazale, da država nima zadostnih zmogljivosti za koncentrirano bolnišnično obravnavo velikega števila pacientov z nujnim stanjem. Ugotovili smo, da za krepitev odpornosti države na zdravstvenem področju potrebujemo sodoben nacionalni center za izredne razmere, ki bi hkrati deloval kot vojaška bolnišnica. Ta bi omogočala tudi zagotavljanje podpore države gostiteljice, za kar smo se zavezali v okviru zavezništva, vendar do zdaj takih zmogljivosti še nismo imeli. Z novim infrastrukturnim projektom bo omogočeno tudi zagotavljanje terciarne oskrbe vojakov Slovenske vojske in po potrebi pripadnikov tujih oboroženih sil z minimalnim vplivom na civilne zdravstvene ustanove. Torej, namen projekta je gradnja in opremljanje sodobnega zdravstvenega centra za izredne razmere, ki bo deloval kot vojaška bolnišnica, vključena v javni zdravstveni sistem. Z združenimi močmi Vojaške zdravstvene enote in Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana bo zagotavljala povečano odpornost države

v primerih, ko bo veliko obolelih, poškodovanih ali ranjenih. Gre za zdravstveno zmogljivost za dvojno rabo, namenjeno tako vojaškim kot civilnim potrebam. V centru bodo delali pripadniki Vojaške zdravstvene enote Slovenske vojske in zdravstveno osebje Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana.

KAKO VELIKA BO TA ZMOGLJIVOST SLOVENSKE VOJSKE IN KAJ BO OMOGOČALA BOLNIKOM TER ZDRAVSTVENEMU OSEBJU, KO BO DOKONČANA? KDO SODELUJE PRI PRIPRAVI TEGA PROJEKTA?

Projekt predvideva graditev severnega prizidka Bolnišnice dr. Petra Držaja v Ljubljani z bruto površino 18.700 kvadratnih metrov. Izmed teh bo 12.900 kvadratnih metrov namenjenih glavnim in spremlja-jočim prostorom bolnišnice, ki bo imela najmanj 160 bolniških postelj, celovito funkcionalno diagnostiko, štiri operacijske dvorane v funkcionalno urejenem operativnem bloku, intenzivne in izolacijske posteljne enote ter bolniške oddelke za standardno nego. Objekt bo imel še dvoetažno podzemno garažo s parkirnimi površinami. Projekt pripravljamo na Ministrstvu za obrambo v sodelovanju z Ministrstvom za zdravje in Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana, ki je glavni strokovni partner. Slovenska vojska bo svoje zmogljivosti, ki jih ima v okviru tako imenovanih stacionarnih ali premičnih bolnišničnih zmogljivosti Role 1 in Role 2, torej medicinsko osebje, usposabljala v tem centru. Vojaški zdravstveni delavci pa bodo v tem objektu tudi praktično izvajali svoje naloge. Univerzitetni klinični center Ljubljana bo tamkajšnje dodatne operacijske zmogljivosti uporabljal pri svoji redni dejavnosti. Objekt bo ustrezno zavarovan po vojaških standardih, saj gre za kritično infrastrukturo, vendar bo na voljo tudi civilnemu prebivalstvu.

KDAJ BO TA ZDRAVSTVENI CENTER ZGRAJEN OZIROMA KDAJ BO ZAČEL POLNO DELOVATI?

Pričakujem, da bomo v naslednjem letu pridobili gradbeno dovoljenje in v prvi polovici leta 2026 začeli gradbena dela. Objekt bo v dveh do treh letih zgrajen, v celoti opremljen in pripravljen za sprejem bolnikov.

KER GRE ZA VOJAŠKI OBJEKT, KI GA BO LAHKO UPORABLJALO JAVNO ZDRAVSTVO, ALI TO POMENI, DA GRE ZA OBRAMBNO INVESTICIJO?

Tako je. To je obrambna infrastrukturna investicija, ki bo v celoti financirana iz obrambnega proračuna, v katerem so sredstva že zagotovljena do končne realizacije. Stroški gradnje pa se štejejo med obrambne izdatke. To je eden izmed primerov, ko z obrambnim financiranjem modernizacije vojske hkrati zagotavljamo dvonamenske projekte, ki bodo namenjeni tudi vsem drugim državljanom. V vodstvu Ministrstva za obrambo se namreč zavedamo, da smo zaradi naraščanja stroškov za obrambo dolžni del teh sredstev nameniti projektom, ki omogočajo dvojno rabo. Tako izpolnjujemo svoje zaveze do Nata, hkrati pa rast obrambnih izdatkov koristi tudi civilni sferi, kar gradnja vojaške bolnišnice odlično ponazarja. Drugi tak primer je projekt kibernetske obrambe, v prihodnosti pa tudi novi projekti vojaške mobilnosti v okviru infrastrukturnih projektov v Sloveniji. Ključna zaveza Slovenije kot zaledne države v Natu in Evropski uniji je prav zagotavljanje mobilnosti čez naše ozemlje, saj čez Slovenijo potekajo pomembni logistični koridorji od zahoda proti vzhodu in od severa proti jugu.

SLOVENSKA VOJSKA BO KONČNO DOBILA SVOJ VOJAŠKI PRIVEZ V LUKI KOPER, V BLIŽINI VOJAŠNICE SLOVENSkih POMORŠČAKOV V ANKARANU, KAR JE POMEMBEN INFRASTRUKTURNI PROJEKT ZA MINISTRSTVO. KAJ TA PRIDOBITEV POMENI ZA MORNARIŠKE ZMOGLJIVOSTI NAŠE VOJSKE IN ZA POMORSKO TRADICIJO NAŠE DRŽAVE?

Slovenija je pomorska država s svojo pomorsko vojaško tradicijo in vojaško mornariško enoto z vojaškimi plovili. Nova investicija in dodatne zmogljivosti mornariškega diviziona Slovenske vojske zagotavljajo, da bo tako ostalo tudi v prihodnosti. Prav je, da Slovenska vojska za svoja plovila končno dobi lastne priveze v neposredni bližini vojašnice v Ankaranu. Gradnja skoraj 160 metrov dolgega pontonskega priveza in povezovalnega mostu se je že začela in čez deset mesecev bo že omogočen varen ter sodoben privez za patroljno ladjo Triglav, ladjo Ankaran ter druga plovila 430. mornariškega diviziona. Privez bo plovilom zagotovil logistično oskrbo z elektriko in vodo, velika nosilnost priveza pa bo omogočala vožnjo 30-tonske cisterne za oskrbo plovil z gorivom neposredno na privezu. Z novim privezom bo olajšano delovanje ladij, podaljšala se bo njuna življenjska doba, operativni stroški pa se bodo znatno zmanjšali.

KDAJ BO PRENOVA LADJE TRIGLAV KONČANA IN KAKŠNA JE VREDNOST TE PRENOVE?

Po načrtih bo ladja Triglav po prvem delu posodobitve pri izvajalcu v Turčiji v matično пристanišče priplula v začetku prihodnjega leta. Trenutno se na ladji izvajajo zamenjava, popravilo in nadgradnja posameznih ladijskih sistemov. Na novem privezu bosta sledili še dve fazi posodobitve ladje, v okviru katerih bomo zamenjali radarske in oborožitvene sisteme. Po temeljiti prenovi, ki bo stala 18 milijonov evrov, bo ladja skoraj kot nova. Vsekakor so stroški prenove veliko manjši, kot bi bili za nakup nove ladje podobnega razreda, ki bi danes stala 60 milijonov evrov. Po temeljiti modernizaciji in rednem vzdrževanju bo ladja Triglav operativna vsaj do leta 2040.

VODSTVO MINISTRSTVA SI JE KOT ENEGA IZMED POMEMBNIH CILJEV ZADALO TUDI IZBOLJŠANJE STANJA PRI POPOLNJEVANJU SLOVENSKE VOJSKE. SPREJETI SO BILI ŠTEVILNI UKREPI, S KATERIMI NAJ BI ZAGOTOVILI VEČJI PRITOK KADRA V VOJAŠKE VRSTE. KAKŠNI SO REZULTATI PO DO ZDAJ SPREJETIH UKREPIH NA TEM PODROČJU?

Z dosedanjimi rezultati pri kadrovskega poplntitvi Slovenske vojske smo zadovoljni, prav tako smo optimistični glede nadaljevanja pozitivnega trenda tudi v prihodnje. Lani smo prvič po letu 2010 zaposlili več kot 300 novih pripadnikov Slovenske vojske v enem letu. Še boljše rezultate dosegamo pri sklepanju novih pogodb za pogodbeno rezervo, saj imamo ob koncu oktobra že več kot 1000 pripadnikov prostovoljne pogodbene rezerve. Še vedno vsa prizadevanja vlagamo v promocijo vojaškega poklica in zaposlovanja ter drugih oblik sodelovanja s Slovensko vojsko. Nenehno uvajamo nove pristope in rešitve ter pripravljamo predloge sprememb normativnih podlag za pridobivanje in

“

Zadnji dve leti lahko v obrambnem resorju brez zadržkov in s ponosom ocenimo kot zelo uspešni.



ohranjanje kadrov Slovenske vojske ter za ureditev statusa njenih pripadnikov in pripadnic. Ključna pa je bila odprava notranjih birokratskih ovir pri postopkih zaposlovanja. Naš cilj je narediti vojaški poklic privlačen, saj mladim lahko ponudi veliko priložnosti za poklicno kariero, je spoštovan in ustrezno plačan. Načrtovani skupni obseg Slovenske vojske, ki obsega stalno sestavo, prostovoljno pogodbeno rezervno, vojaške uslužbenke in civilne osebe, zaposlene v Slovenski vojski, je za letošnje leto določen na 7250 pripadnic in pripadnikov. Konec oktobra letos skupni obseg znaša 7217 pripadnic in pripadnikov, zato pričakujemo, da se bomo do konca zelo približali načrtovanemu skupnemu obsegu Slovenske vojske.

ENA IZMED USPEŠNIH OBLIK PRIBLIŽEVANJA VOJAŠKEGA POKLICA MLADIM SO TUDI VOJAŠKI TABORI, PRI ČEMER ZLASTI V ZADNJIH DVEH LETIH BELEŽIMO OGROMNO ZANIMANJE MLADIH ZA NJIH.

Vojaški tabori so učinkovita oblika promocije vojaškega poklica, saj na avtentichen in mladim prijazen način prikažejo raznovrstnost vojaškega poklica. So tudi ena izmed oblik seznanitve s temeljnimi obrambnimi in vojaškimi veščinami za mlade državljane Republike Slovenije, ki zaradi zamrznitve vojaške obveznosti v miru niso deležni vojaškega usposabljanja. Na taborih lahko spoznajo delo in naloge vojaka, razvijejo čut za pomen obrambe domovine ter spoznajo organiziranost in delovanje Slovenske vojske. V zadnjih dveh letih je zanimanje mladih za udeležbo na vojaških taborih močno naraslo. Tako se je lani vseh taborov udeležilo 718 mladih, letos pa je bilo na vseh šestih taborih že 1059 udeležencev.

ALI ŠTIPENDIJSKA POLITIKA MINISTRSTVA ŽE PRINAŠA REZULTATE?

Zagotovo. Letos zaposlujemo prvo večje število kandidatov, ki smo jih štipendirali na različnih stopnjah izobraževanja. Trenutno štipendiramo 331 mladih, in sicer 85 na visokošolskem študiju in 246 na srednješolskem izobraževanju. Za naslednje šolsko leto načrtujemo že več kot 500 štipendij, kar nas uvršča med največje štipenditorje v državi. Zaradi tega v prihodnjih letih pričakujemo konstantno število mladih, ki se bodo zaposlili v Slovenski vojski.

PRI URESNIČEVANJU UKREPOV ZA KREPITEV ZMOGLJIVOSTI SLOVENSKE VOJSKE STE STORILI PRVE KORAKE PRI PREOBLIKOVANJU NJENE PROSTORSKE ORGANIZIRANOSTI. USTANOVLJENO JE BILO POVELJSTVO PROSTORSKIH SIL SLOVENSKE VOJSKE. KAKŠNI BODO NADALJNJI KORAKI NA TEM PODROČJU?

V novi Resoluciji o splošnem dolgoročnem programu razvoja in opremljanja Slovenske vojske do leta 2040 smo zapisali, da bo organizacijsko-mobilizacijski razvoj Slovenske vojske ustrezneje podprt tudi s prostorsko organiziranostjo in povečanjem rezervne sestave. Prostorske sile bo večinoma popolnjevala pogodbeno rezervna sestava, delovale pa bodo izključno na nacionalnem ozemlju in dopolnjevale manevrske sile Slovenske vojske pri obrambi nacionalnega ozemlja ter varovanju struktur mobilnosti pri premikih naših in zavezniških sil čez ozemlje Slovenije. Prav tako bodo zagotavljale izhodišča za naraščanje Slovenske vojske prek mirnodobnega obsega. Ne nazadnje bomo s temi silami obudili in ohranili tradicijo Teritorialne obrambe. V okviru preoblikovanja strukture in organiziranosti Slovenske vojske smo maja letos že vzpostavili brigado vojaškega letalstva in zračne obrambe, ki je nastala s preoblikovanjem 15. polka vojaškega letalstva ter vključitvijo zračne obrambe. Julija je sledila vzpostavitev poveljstva prostorskih sil brigadne ravni z dvema teritorialnima polkoma in načrtovanimi teritorialnimi poveljstvi pod njegovim okriljem. Z letošnjim 1. julijem sta se tako v okviru prostorskih sil že vzpostavila dva polka s po enim jurišnim odredom četne ravni, do julija naslednjega leta pa se bo vzpostavilo še osem polkov z vsaj enim jurišnim odredom četne ravni. Do konca letošnjega leta načrtujemo še vzpostavitev učnega centra, ki bo podpiral in omogočal vzpostavitev prostorske organiziranosti Slovenske vojske, ter inženirskega bataljona in bataljona za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, ki se bosta oblikovala iz obstoječih rodovskih enot.

KO SPREMLJAMO VOJNO V UKRAJINI, OPAŽAMO IZJEMEN RAZMAH BOJNIH AVTONOMNIH LETALNIH SISTEMOV, ČEMUR V PRETEKLIH VOJAŠKIH SPOPADIH ŠE NISMO BILI PRIČA. KAKO SE NA TE IZZIVE PRILAGAJA SLOVENSKI OBRAMBNI SISTEM?

Izkušnje, ne le iz ruske agresije na Ukrajino, temveč že iz krajšega vojaškega spopada v Gorskem Karabahu, so pokazale, da bodo imele na vojskovašiču prednost tiste vojske, ki bodo znale združiti obstoječe konvencionalne bojne sisteme z novimi tehnologijami. Slovenska vojska bo do julija prihodnjega leta vzpostavila enoto brezpilotnih bojnih letalnih sistemov. Generalštab Slovenske vojske bo v ta namen pregledal in posodobil koncept uporabe teh sistemov, pri čemer bo upošteval izkušnje iz dosedanjih oboroženih konfliktov. Pripravil pa bo tudi predlog za najustreznejšo umestitev enote v strukturo Slovenske vojske. Smo pa v Slovenski vojski že vzpostavili enoto za nekinetično delovanje bataljonske ravni. Preoblikovanje in prilagajanje strukture Slovenske vojske novim varnostnim izzivom se bo nadaljevalo tudi v prihodnjih letih, skladno s sprejetimi strateškimi dokumenti.

OKTOBRA SE V DRŽAVI INTENZIVNO POSVEČAMO KREPITVI ODPORNOSTI NA ŠTEVILNIH PODROČJIH DELOVANJA DRŽAVE. KAKO SE NA MINISTRSTVU ZA OBRAMBO PRIPRAVLJAMO NA KRIZNE RAZMERE IN KRIZNO UPRAVLJANJE OZIROMA KAKO OBRAVNAVAMO SODOBNE IZZIVE Z VIDIKA KRITIČNE INFRASTRUKTURE?

Lansko jesen smo po več letih imeli Natovo vajo kriznega upravljanja CMX, v okviru katere smo preigrali različne skupne scenarije delovanja v kriznih razmerah. Ena izmed ugotovitev je bila, da tudi Slovenija potrebuje svojo, nekoliko bolj poglobljeno vajo ali, če hočete, samoevalvacijo, stresni test sistema nacionalne varnosti, vključno z obrambnim sistemom in strukturami države, ki so s tem povezane. Zato je vlada naložila Ministrstvu za obrambo, da letos pripravi in izvede nacionalno vajo kriznega upravljanja, ki smo jo poimenovali Odpornost 2024 in na kateri bodo sodelovali vsi ključni deležniki v državi. Na vaji, ki se je ravno končala, smo skupaj preigrali različne scenarije z vidika vseh vrst varnosti, od klasične do prehranske, energetske,



Naš cilj je narediti vojaški poklic privlačen, saj mladim lahko ponudi veliko priložnosti za poklicno kariero, je spoštovan in ustrezno plačan.

kibernetske in vseh drugih varnosti, ter ključne varnostne izzive, ki so se pokazali zlasti v povezavi z vojno v Ukrajini. Pri tem smo izhajali iz predpostavke, da je ne glede na vrsto krize treba zagotoviti neprekinjeno delovanje države in družbe ter njenih ključnih podsistemov za vse, za najšibkejši, za oskrbo naših prebivalcev ter tudi za vse strukture oblasti. Vaja je že sama po sebi pokazala, da smo dosegli ključni strateški cilj – povečali smo osveščenost znotraj struktur države in posledično okrepili odpornost države. Epilog vaje bo zagotovo oblikovanje načrta za krepitev vseh ključnih podsistemov države in družbe v prihodnjih letih, da bomo bolj pripravljeni in odporni na vse sodobne izzive ter tudi tiste, ki nas še čakajo.

TUDI LETOS JE BILO V SLOVENIJI IN NAŠI BLIŽNJI OKOLICI PRECEJ POŽAROV V NARAVNEM OKOLJU. POMEMBEN DOPRINOS K HITREMU UKREPANJU JE VZPOSTAVITEV NAMENSKIH ZMOGLJIVOSTI ZA GAŠENJE IZ ZRAKA. KAKO OCENJUJETE POMEN VZPOSTAVITVE TE ZMOGLJIVOSTI ZA KREPITEV ODPORNOSTI SLOVENIJE V PRIMERU VEČJIH GOZDNIH POŽAROV DOMA IN V SOSEŠČINI?

Letošnjo požarno sezono lahko označimo kot prvo etapo uvajanja enote za podporo gašenju iz zraka v operativno uporabo. Ocenjujem, da smo dokazali, da se zmoremo skupaj – Slovenska vojska, Civilna zaščita, Policija ter pripadniki sil za zaščito, reševanje in pomoč – izjemno uspešno spoprijemati s požari v naravi. Najobsežnejši požar na Krasu julija 2022 nas je predramil, da kot država, ki se vsako poletje sooča s hujšimi požari v naravnem okolju, nujno potrebujemo letalske zmogljivosti za gašenje. Čeprav imamo dolgoletne izkušnje z uporabo helikopterjev Slovenske vojske pri gašenju požarov, je požar na Krasu pred dvema letoma pokazal, da to ni dovolj oziroma da bi take požare lahko že prej obvladali s svojimi letali za gašenje ob podpori helikopterskega gašenja. Odločitev vlade za hiter nakup štirih preizkušenih letal Air Tractor se je pokazala za zelo dobro in učinkovito. Danes imamo po dveh letih v Sloveniji operativno enoto s štirimi letali za gašenje iz zraka, ki je letos, še ob pomoči proizvajalčevih pilotov, že 18-krat uspešno posredovala pri gašenju. Dve letali

v amfibijski različici sta bili operativni že od začetka sezone, ob koncu sezone pa sta se jima pridružili še dve v kolesni izvedbi. Da smo to pomembno zmogljivost Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje dobili v rekordnem času, gre posebna zasluga predsedniku vlade dr. Robertu Golobu, nekdanjima obrambnemu ministru Marjanu Šarcu in državnemu sekretarju Rudiju Medvedu ter republiškem poveljniku Civilne zaščite Srečku Šestanu in generalnemu direktorju Uprave za zaščito in reševanje Leonu Behinu. Danes imamo enoto, pri vzpostavljanju katere smo izrazito ciljno usmerjeni, saj jo bomo skupaj s hangarji na Brniku gradili pet let. Glavne prednosti nove zmogljivosti so predvsem reagiranje znotraj polurnega časovnega parametra in zajemanje vode z različnih vodnih površin v Sloveniji ter sinergija delovanja vseh sil za zaščito, reševanje in pomoč ter pripadnikov institucij sistema nacionalne varnosti. Zračne sile so pomembna podpora gasilcem na tleh, saj zmanjšujejo intenzivnost požarov in omogočajo varnejši dostop gasilskih enot. V prakso smo uspešno uvedli tudi nov koncept skupnega taktično-operativnega delovanja letal Air Tractor in helikopterjev. Skratka, gre za zgodbo o uspehu.



MINISTER SAJOVIC NA ZASEDANJU OBRAMBNIH MINISTROV NATA

BESEDILO SSK
FOTO Nato

Oktobrsko zasedanje obrambnih ministrov Nata, ki je potekalo 17. in 18. oktobra v Bruslju, je bilo namenjeno razpravi o vojaški podpori Ukrajini ter širšemu pregledu stanja znotraj zavezništva, pri čemer je bila poudarjena krepitev odvračalne in obrambne države ter sodelovanja z indo-pacifiškimi partnerji, in sicer z Japonijo, Južno Korejo, Avstralijo in Novo Zelandijo. Na zasedanju, ki ga je prvič vodil novi generalni sekretar zavezništva Mark Rutte, je prvič kot obrambni minister Republike Slovenije sodeloval mag. Borut Sajovic.

Prvi dan zasedanja se je začel s srečanjem z indo-pacifiškimi partnerji (angl. Indo-Pacific Four – IP4). To je bilo prvo tako zasedanje na ravni obrambnih ministrov v zgodovini Nata. Zasedanju so se pridružili predstavniki Evropske unije. Razpravljali so o varnostnih razmerah v obeh regijah in možnostih za krepitev sodelovanja. Zavezništvo pričakuje, da bo v prihodnosti okrepilo sodelovanje z indo-pacifiškimi partnerji, predvsem v okviru obrambne industrije, razvoja zmogljivosti, hibridnega delovanja nasprotnikov proti obema regijama ter posledično odvračalnega in obrambnega delovanja, vključno z vojaškim prilagajanjem.

Zasedanje se je nadaljevalo z delovno večerjo v formatu Sveta Nato-Ukrajina, na kateri sta bila prisotna tudi ukrajinski predsednik Volodimir Zelenski in obrambni minister Rustem Umerov. Predsednik Zelenski je predstavil trenutno stanje na terenu v Ukrajini in izpostavil nujne potrebe države. Ministri so izmenjali mnenja o sodelovanju med Natom in Ukrajino, pri čemer sta bila poudarjena Natov mehanizem za varnostno pomoč

in usposabljanje Ukrajine ter zaveza za dolgoročno varnostno pomoč. Drugi dan zasedanja obrambnih ministrov Nata je potekal v zavezniškem formatu. Zasedanju sta se pridružila poveljnik zavezniških sil za Evropo general ameriške vojske Christopher Gerard Cavoli in vrhovni poveljnik zavezniških sil za transformacijo francoski admiral Pierre Vandier. Osrednja tema razprave je bila krepitev Natove odvračalne in obrambne države, pri čemer so poudarili zagotavljanje potrebnih sil, izboljšanje pripravljenosti in krepitev logistične podpore. Razpravljali so tudi o Natovih mednarodnih operacijah in misijah.

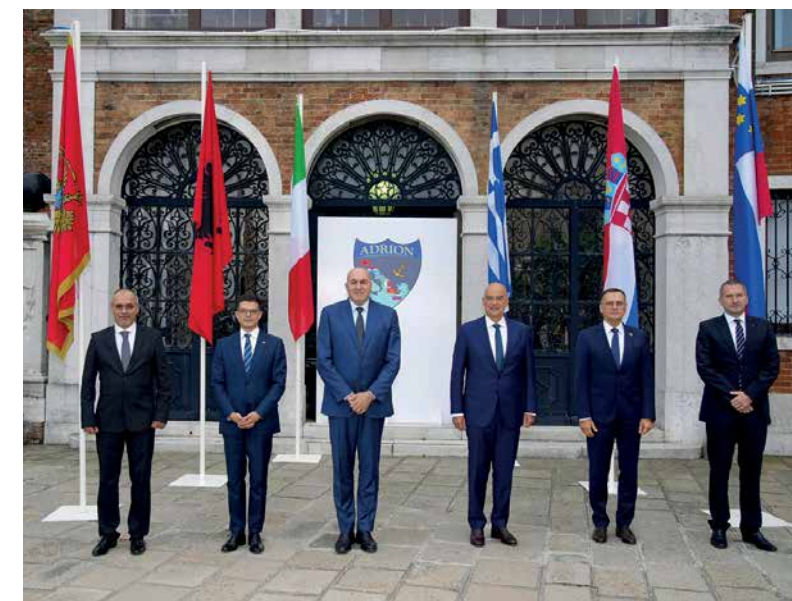
Obrambni minister mag. Borut Sajovic je v svojem nastopu izpostavil pomen odvračanja in obrambe zavezništva ter izrazil nadaljnjo podporo Ukrajini. Opozoril je na jasno izražene potrebe po silah, zmogljivostih, investicijah in industrijskih kapacitetah. Slovenija si v skladu s tem ciljem prizadeva za povečanje obrambnih izdatkov v skladu s svojimi zavezami. Ob tem je minister poudaril svojo odločenost za nadaljnje pospešene investicije v modernizacijo in prispevek k obrambnim načrtom zavezništva. V svojem govoru je omenil tudi sodelovanje z Evropsko unijo in poudaril komplementarnost prispevkov evropskih zaveznic v obeh organizacijah. Minister je izpostavil tudi pomembnost razprav o mednarodnih misijah in operacijah, še posebej o Kforju na Zahodnem Balkanu, ki po njegovem mnenju zahteva polno pozornost in podporo, vključno z obravnavo hibridnih groženj. Ob tem je poudaril potrebo po bolj usklajenem in celovitem pristopu do regije, tako v okviru zavezništva kot prek sodelovanja z Evropsko unijo. Posebej je opozoril na kritične pomanjkljivosti v Kforju in potrebo po okrepitevi diplomatskih prizadevanj. Omenil je tudi pomembnost nadaljnjega načrtovanja glede podaljšanja mandata Euforjeve misije Althea ter izpostavil uspešno implementacijo Natovega paketa za krepitev obrambnih zmogljivosti v Bosni in Hercegovini. Kot dober primer je navedel projekt vojaške policije, pri katerem je Slovenija vodilna država. Prav tako je pozval k dodatni pomoči zavezništva pri odzivanju na nedavne katastrofalne poplave v tej regiji.

DVAJSET LET JADRANSKO-JONSKE POBUDE

V Benetkah v Italiji je 7. oktobra potekalo redno srečanje obrambnih ministrov Jadransko-jonske pobude Adrion, ki od leta 2004 združuje mornarice držav ob Jadranskem in Jonskem morju. Te države so Republika Albanija, Republika Hrvaška, Helenska republika, Italijanska republika, Črna gora in Republika Slovenija. Srečanja se je na povabilo gostitelja, ministra za obrambo Italijanske republike Guida Crosetta, udeležil tudi državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije dr. Damir Črnčec.

Jadransko-jonska pobuda je bila ustanovljena na predlog Italije maja 2000 v Anconi s podpisom Anconske deklaracije. Pobuda se osredotoča na mednarodno sodelovanje na različnih področjih, kot so gospodarstvo, turizem in varstvo narave. V obliki obrambnega sodelovanja deluje od leta 2004, pri čemer spodbuja usposabljanje, integracijo in razvoj pomorskih zmogljivosti, medsebojno spoznavanje, izmenjavo strokovnega znanja ter predvsem krepitev zaupanja med sodelujočimi državami.

Na tokratnem srečanju so predstavniki držav sprejeli skupno izjavo, s katero so potrdili dosežene rezultate in se zavezali k izboljšanju varnosti, pomorske zaščite in situacijskega zavedanja v jadransko-jonski regiji. Skupna izjava prepoznava pozitivne učinke delovanja pobude, ki uspešno prispeva k povezovanju mornaric v regiji ter spodbuja njen razvoj v smeri konkretnih ciljev in iskanja sinergij z drugimi področji. Državni sekretar dr. Damir Črnčec je ob 20-letnici pobude Adrion poudaril njeno vlogo pri krepitvi regionalnega sodelovanja



BESEDILO SSK
FOTO Ministrstvo za obrambo
Italijanske republike

v okviru pomorske varnosti in obrambe. Prav tako ima danes ključno vlogo pri zagotavljanju pomorske varnosti v Jadranskem in Jonskem morju ter pri poglobljanju sodelovanja med sodelujočimi državami. Državni sekretar je še izpostavil, da intenzivno sodelovanje na pomorskem obrambnem področju omogoča usposabljanje, skupne vaje, izmenjavo znanja in krepitev zmogljivosti mornaric. Po njegovih besedah je Slovenija ponosna, da je že od začetka del tega uspešnega obrambnega sodelovanja, saj si prizadeva postati pomemben in odgovoren akter tudi na pomorskem področju. V nagovoru je državni sekretar na Ministrstvu za obrambo poudaril tudi pomen sodelovanja pri reševanju mednarodnih kriz, ki ga pooseblja prav pobuda Adrion. Prepričan je, da je sodelovanje ključno za reševanje sedanjih in preprečevanje prihodnjih kriznih dogodkov. Prav pobuda Adrion, ki spodbuja medsebojno razumevanje, koordinacijo zmogljivosti ter sodelovanje v operacijah in na misijah na morju, je prispevala k tem skupnim prizadevanjem. Pobuda Adrion povečuje prepoznavnost Slovenije kot verodostojne pomorske države, ki dejavno prispeva k svetovni pomorski varnosti. Sprejetje skupne izjave med državami potrjuje pozitivne rezultate pobude in zavezanost k nadaljnjemu sodelovanju. Dr. Črnčec je nagovor sklenil s pozivom k enotnosti partnerjev in prijateljev, pri čemer je poudaril, da bo Slovenija ostala predana ter dejavna članica pobude Adrion.

Srečanja v Benetkah se je udeležil tudi državni sekretar Črnčec.

CIVILNA OBRAMBA JE POMEMBNA ZA ODPORNOST DRUŽBE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Letos smo v Sloveniji 28. septembra prvič zaznamovali dan civilne obrambe. V mariborski Kadetnici sta dan prej potekala posveta z nekdanjimi in sedanjimi ključnimi ljudmi na tem področju, ki so obudili spomine na leto 1991 ter se pogovarjali o prihodnjih izzivih v spremenjenem varnostnem okolju. Sledila je slovesnost s podelitvijo priznanj za zasluge na področju civilne obrambe, na kateri je bil slavnostni govornik državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec. Ta je med drugim dejal, da bo dan civilne obrambe postal vsakoletna priložnost za ozaveščanje o pomenu obrambnega načrtovanja in krepitev odpornosti družbe, države in posameznikov v Republiki Sloveniji.

Vlada je letos določila 28. september za dan civilne obrambe. Tega dne leta 1990 je bil sprejet ustavni zakon za izvedbo ustavnih amandmajev XCVI in XCVII k Ustavi Republike Slovenije na področju ljudske obrambe. »Tako smo v Sloveniji začeli z obrambnim načrtovanjem, kar je bil eden izmed temeljev za pripravljenost



teritorialne obrambe in celotne civilne obrambe, ki sta od aprila do odhoda zadnjega vojaka oktobra 1991 uspešno opravili svoje naloge,« je zgodovinsko ozadje pojasnil generalni direktor Direktorata za obrambne zadeve na Ministrstvu za obrambo Boštjan Pavlin. Danes se z obrambnim načrtovanjem ukvarja Sektor za civilno obrambo omenjenega direktorata. »Civilno obrambo povezujemo s pojmom odpornost, obrambni sistem pa oblikujeta vojaška in civilna obramba. Vojški del, ki ga predstavlja Slovenska vojska, je v pristojnosti Ministrstva za obrambo in Slovenske vojske, za civilno obrambo pa so odgovorni tudi preostala ministrstva in drugi nosilci obrambnih načrtovanj. Govorimo o celotni organiziranosti družbe v krizah, izrednem stanju in vojni,« je dodal generalni direktor. Navedel je tri ključne naloge civilne obrambe, skladno s Strategijo civilne obrambe, razvojno-usmerjevalnim dokumentom, ki ga je potrdila vlada aprila 2024. To so podpirati Slovensko vojsko in vojaško obrambo države in ohraniti neprekinjeno delovanje oblasti ter delovanje gospodarskih in drugih dejavnosti, ki so pomembne za obrambo ter preskrbo in preživetje prebivalstva. »Vse to se uresničuje z obrambnim načrtovanjem, ki obsega različne ukrepe in dejavnosti, ki jih redno izvajamo že od leta 1991. Smo med vodilnimi državami v Natu na tem področju, saj veliko držav šele vzpostavlja systemske rešitve, medtem ko jih mi že imamo,« je pojasnil Boštjan Pavlin. Civilna obramba v praksi na primer obsega delovanje Luke Koper, Slovenskih železnic, elektroenergetskega sistema, komunikacijskih in prometnih povezav ter zdravstvenih in drugih storitev v miru, izrednem stanju in vojni. »Vojska sama ne more zmagati v vojni. Vojaki potrebujejo tri obroke na dan, zdravstveno oskrbo, omogočena jim mora biti mobilnost in drugo,« je še dodal Pavlin. Odpornost v okviru Nata obsega več področij: neprekinjeno delovanje oblasti, energetiko, transport, prehrano, vodo, množične nesreče, telekomunikacije, gibanje množic. »V pristojnosti Ministrstva za obrambo je tudi kritična infrastruktura, zato vzpostavljamo dobro povezanost s subjekti na tem področju. V zakon o kritični infrastrukturi, ki bo kmalu v obravnavi v državnem zboru, smo vključili tudi rešitve za hitro odzivnost, kot je



Prejemniki medalj civilne obrambe

sistem zgodnjega opozarjanja,« je povedal Pavlin. Splošna odpornost države poleg zagotovitve neprekinjenega delovanja institucij obsega vnaprej pripravljene rešitve v državi, in sicer pripravljenost za uspešno spoprijemanje s krizami, izrednim stanjem in vojno ter zagotavljanje blagovnih rezerv in delovne dolžnosti v državnih organih ter gospodarskih družbah. »Njeno krepitev načrtujemo tudi v okviru posameznih dogodkov. Želimo si, da bi tudi državljani ozavestili pomen civilne obrambe. Zato bodo izvedeni številni posveti, med drugim o samooskrbi, prepoznavanju dezinformacij, odzivih zdravstva v kriznih razmerah, ter dogodki v povezavi s sistemom varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Na Ministrstvu bo oktobra, skupaj z drugimi nosilci obrambnega načrtovanja, potekala nacionalna vaja, na kateri bomo ugotavljali pripravljenost in morebitne ranljivosti oziroma pomanjkljivosti civilne obrambe, pa tudi obrambnega sistema,« je še pred začetkom vaje povedal Pavlin.

POSVETA O NEKDANJH IN PRIHODNJIH IZZIVIH CIVILNE OBRAMBE

V okviru dneva civilne obrambe sta v mariborski Kadetnici 27. septembra potekali dve okrogli mizi. Na prvi z naslovom *Vloga civilne obrambe v procesu osamosvojitve in današnjem spremenjenem strateškem ter varnostnem okolju* so spomine obujali član republiške koordinacijske skupine za usklajevanje obrambnih priprav in zavarovanje slovenske osamosvojitve leta 1991 Franci Žnidaršič, brigadir v pokoju Marjan Balant ter vodja koordinacijske podskupine za Severnoprimorsko pokrajino in vodja koordinacije obrambnih priprav v pokrajini Dragotin Vidrih. Okroglo mizo je moderiral Bojan Starc z Direktorata za obrambne zadeve na Ministrstvu za obrambo. Sodelujoči so predstavili potek priprav in delovanje civilne obrambe med osamosvojitvijo. Moderator je uvodoma predstavil družbenopolitični sistem, ko so se že začeli osamosvojitveni procesi, ter umestitev civilne obrambe na republiški, pokrajinski in občinski ravni. Poudaril je, da so obrambne načrte morali pripravljati skoraj vsi, od gospodarskih družb in šol do zdravstvenih domov in celo krajevnih skupnosti. Franci Žnidaršič je predstavil, kako je delovala nekdanja uprava za civilno obrambo, ki je pokrivala vse dejavnosti odziva družbe na nevarnost na obrambnem področju, razen vojske, in leta 1991 tudi policije oziroma milice, ki je imela takrat bojne naloge. Med ključne aktivnosti je uvrstil tudi zaščito republiškega vodstva z načrtom Ščit, ki je predvideval umik vodstva države na rezervno lokacijo. Povedal je, da so imele največji vpliv smernice, pripravljene v republiškem sekretariatu 15. maja 1991, ki so predvidevale dvig pripravljenosti na najpomembnejših področjih. Z njimi se je zagotavljalo stalno dežurstvo, ne samo v državnih organih, temveč tudi v podjetjih in drugih organizacijah, treba je bilo prevzeti nadzor nad mejami in zračnim prostorom. Občine so imele pomembno vlogo pri pripravah in aktivnostih, saj so morale med drugim zagotoviti materialno in zdravstveno oskrbo teritorialne obrambe in policije. Podjetja so dobila vzvode za odklop telekomunikacij in oviranje manevra Jugoslovanske ljudske armade, javna radiotelevizija pa je bila zadolžena za informiranje domače in tuje javnosti. Ustrezno se je moralo pripraviti tudi zdravstvo. Rok za izvedbo je bil 1. junij, in čeprav je bilo malo časa, je do začetka konflikta celoten ustroj že dobro deloval. Ob tem je govornik izpostavil, da je bilo treba ves čas prilagajati aktivnosti odzivanja. O delovanju republiške koordinacijske skupine pa je povedal, da so v njej sodelovali ključni ljudje, kar je omogočalo pravočasno odzivanje. Poudaril je tudi pomen centraliziranih informacij. Pomembni za civilno obrambo so bili spomladi leta 1991 imenovani koordinatorji obrambnih priprav v pokrajinah. Dragotin Vidrih je predstavil izkušnje iz Severnoprimske pokrajine. Aprila 1991 je bil imenovan za koordinatorja obrambnih priprav. Zaradi številnih nalog, ki jih je opravljal prej, je dobro poznal vodilne ljudi na različnih ravneh. Med najpomembnejše naloge je uvrstil skrb za nemoteno oskrbo prebivalstva ter razdeljevanje hrane v podeželske trgovine in skladišča, sodelovanje z mediji, pripravo obveščanja prebivalstva in vzpostavitev stalnih stikov s podjetji in organizacijami posebnega pomena, kot so bili pošta, vodovodna, elektro in cestna podjetja, komunala, bolnišnice in zdravstveni domovi ter krajevne skupnosti. Vzpostavili so tudi stike s čezmejnimi organi in zamejci. »V najbolj kritičnih trenutkih sta imeli veliko vlogo samoiniciativnost in iznajdljivost posameznikov v teritorialni obrambi, milici, carini ter vodstvih občin in krajevnih skupnosti. Velikokrat ni bilo časa za postavljanje vprašanj, ukrepati je bilo treba takoj, z vso odgovornostjo, včasih celo nagonsko,« je izpostavil Vidrih. V nadaljevanju je predstavil še nekaj dogodkov, ki so se zgodili v osamosvojitveni vojni na Severnoprimorskem. Občinsko raven je na primeru občine Grosuplje predstavil upokojeni častnik Marjan Balant, ki je izpostavil, da je bilo obrambno načrtovanje že v 80. letih dobro organizirano. V letih 1990 in 1991 se je najbolj spremenilo načrtovanje materialne in zdravstvene oskrbe. »Civilna obramba v tistih

časih je bila zmagovita kombinacija za doseganje cilja – naše samostojne države. Brez sodelovanja med civilno in teritorialno obrambo ter milico tega uspeha ne bi bilo,« je poudaril Balant in dodal, da sta bili organiziranost krajevnih skupnosti ter pomoč pri popolnjenju vrst teritorialne obrambe dobri.

KREPITI JE TREBA ZAVEDANJE O POMENU OBRAMBNEGA NAČRTOVANJA

Na drugi okrogli mizi z naslovom *Odpornost kot ključ za uresničevanje ciljev civilne obrambe* so kot panelisti nastopili Tomaž Primožič z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, direktor sektorja Korporativna varnost in nadzor poslovanja v družbi Petrol Janko Šavnik, generalni direktor Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana doc. dr. Marko Jug in generalni direktor Direktorata za obrambne zadeve na Ministrstvu za obrambo Boštjan Pavlin. Okroglo mizo je moderirala vodja Sektorja za civilno obrambo na Ministrstvu za obrambo Anica Ferlin. Panelisti so pojasnili, kako se na svojih področjih pripravljajo na izredne dogodke. Tomaž Primožič je izpostavil pomen kmetijskih zemljišč, samooskrbe ter sodelovanja z drugimi resorji. »Ob zaprtju meja smo s pšenico samooskrbni samo za tretjino, zato se moramo zavedati pomembnosti kmetijskih zemljišč pri prostorskem načrtovanju, še posebej, kadar jih izgublamo zaradi gradbenih projektov. En hektar izgubljenega kmetijskega zemljišča pomeni izgubo temu primerne deleža hrane,« je opozoril Primožič. Janko Šavnik iz podjetja Petrol je povedal, da imajo v družbi različne načrte za različne scenarije in periodično ocenjujejo tveganja v celotni nabavno-prodajni verigi, veliko njihovih storitev pa že zdaj deluje neprekinjeno. Ob tem je dodal, da so vseeno odvisni tudi od drugih dejavnosti različnih služb, saj za delovanje potrebujejo elektriko, telekomunikacije in delujoče aplikacije. Doc. dr. Jug je poudaril, da je bistvenega pomena, da se vsak zaveda svoje odgovornosti. Zdravstveni sistem je šele z epidemijo covida spoznal svoje omejitve. »Potrebujemo odporen zdravstveni sistem, tako kadrovsko kot infrastrukturno,« je poudaril in dodal, da so pred dvema letoma začeli temeljito posodabljati obrambni načrt. Tudi zato skupaj



z Ministrstvom za obrambo iščejo rešitve za zmogljivosti dvojne rabe in skupaj izvajajo določena izobraževanja. Boštjan Pavlin z Ministrstva za obrambo je za dober primer odpornosti izpostavil dogajanje leta 1991, ki bi mu danes lahko rekli totalna obramba. Ob vstopu v Nato se je to, v upanju dolgoročnega miru, nekoliko potisnilo v ozadje. Z epidemijo covida smo začeli ponovno vzpostavljati sistem in ga nadgrajevati. Obrambno ministrstvo deluje kot koordinator med različnimi institucijami in gospodarskimi subjekti, teh je skupaj skoraj 40. »Pomembno pa je, da se vsak zaveda svoje vloge v nacionalnovarnostnem sistemu,« je še opozoril Pavlin.

NA SLOVESNOSTI PODELILI PRIZNANJA

Osrednji del letošnjega dneva civilne obrambe je bila prireditve, ki se je začela z videom z arhivskimi posnetki o aktivnostih in pomenu civilne obrambe leta 1991 in danes, ki ga je pripravila Uršula Majcen z Direktorata za obrambne zadeve, tudi voditeljica dogodka. Osrednji govornik na slovesnosti je bil državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec, ki je čestital vsem prejemnikom priznanj za dosežke na področju civilne obrambe in povabil strokovnjake s tega področja k pripravi prispevkov za zbornik o razvoju civilne obrambe v Republiki Sloveniji. V svojem govoru je poudaril, da je civilna obramba pomemben podstavec obrambnega sistema, ter spomnil na letošnji sprejem Strategije civilne obrambe skupaj s Strategijo vojaške obrambe in Obrambno strategijo ter razglasitev dneva civilne obrambe. Civilna obramba je po njegovih besedah zdaj in v prihodnosti

eden izmed temeljev uspešnega delovanja države in družbe ter vsakega izmed nas. Državni sekretar je izpostavil, da se je, odkar živimo v obdobju vojne na evropskih tleh, veliko stvari spremenilo. Dve dejstvi, ki zaznamujeta čas, v katerem živimo, sta po njegovih besedah modernizacija obrambnih struktur in sil ter zavedanje, kako pomembna je odpornost države in posameznika. Zbrane je nagovoril tudi generalni direktor Direktorata za obrambne zadeve mag. Boštjan Pavlin. V nadaljevanju so nagradili zaslužne osebe na tem področju. Bronasto medaljo civilne obrambe so prejeli Mihaela Bastar, Ada Čargo, Dora Mezek Kukec, Igor Nered in Stanislav Rupnik, plaketo civilne obrambe pa Asim Alidžanović, Roman Cenčič, Slavko Dekleva, Milivoj Dolščak, Matjaž Erjavec, Biserka Hirci, Iva Jovanić, Zoran Justin, Jože Klofutar, Danilo Korče, Elvira Košir, Alojz Kovačič, Stanislav Kranjc, Šime Kulonja,



O odpornosti kot ključu za uresničevanje ciljev civilne obrambe so govorili Tomaž Primožič, Janko Šavnik, Marko Jug in Boštjan Pavlin.



Vlogo civilne obrambe med osamosvojitvijo so predstavili Franci Žnidaršič, Marjan Balant in Dragotin Vidrih.

Dorijan Maršič, Zmago Miklič, Igor Pogačar, Janez Prašiček, Slobodan Stojanović, Franc Šajn, Vinko Šorn, Slavko Špec, Zvonimir Vatovec in Anton Zigmund. Najvišje priznanje, zlato medaljo civilne obrambe, so prejeli Andrej Bajt, Janez Sodrznik, Borut Usenik, Dragotin Vidrih in Franci Žnidaršič.

SPODBUDITI RAZMIŠLJANJE ODLOČEVALCEV IN DRŽAVLJANOV

Po koncu prireditve je Boštjan Pavlin izpostavil uspeh, da civilni obrambi končno dajemo mesto, ki ji v državi pripada. »Dan civilne obrambe je bil uspešno izveden, na njem smo prvič počastili tudi tiste, ki so leta 1991 imeli zelo pomembno vlogo, in se hkrati zahvalili vsem, ki na tem področju delajo že več let. Ocenjujem, da smo dosegli pomemben zgodovinski mejnik. Na teh temeljih bomo vsako leto še naprej ozaveščali o pomenu civilne obrambe ter poskušali v ta proces vključevati čim več resorjev in organizacij,« je povedal Pavlin. Izpostavil je, da želijo v prihodnosti sistemsko nadgraditi ukrepe na področju obrambnega načrtovanja. Skupaj z Ministrstvom za vzgojo in izobraževanje iščejo rešitve, kako bi z različnimi programskimi oblikami dopolnili kurikulum v izobraževalnih procesih osnovne in srednje šole z rednimi šolskimi ali obšolskimi dejavnostmi. V prihodnosti si želijo v civilno obrambo še celoviteje vključiti tudi lokalne skupnosti in različne gospodarske družbe. »Ko bomo to uresničili, bomo lahko rekli, da je Slovenija celovito pripravljena na kompleksne krize, izredno stanje ali potencialno vojno. Dosegli bomo tako imenovani vsedržavni pristop in vključili celotno družbo v odziv na nepredvidene dogodke ter tveganja v državi,« je sklenil Pavlin.



PRIHODNJE LETO NOV VOJAŠKI PRIVEZ IN POSODOBLJENA LADJA

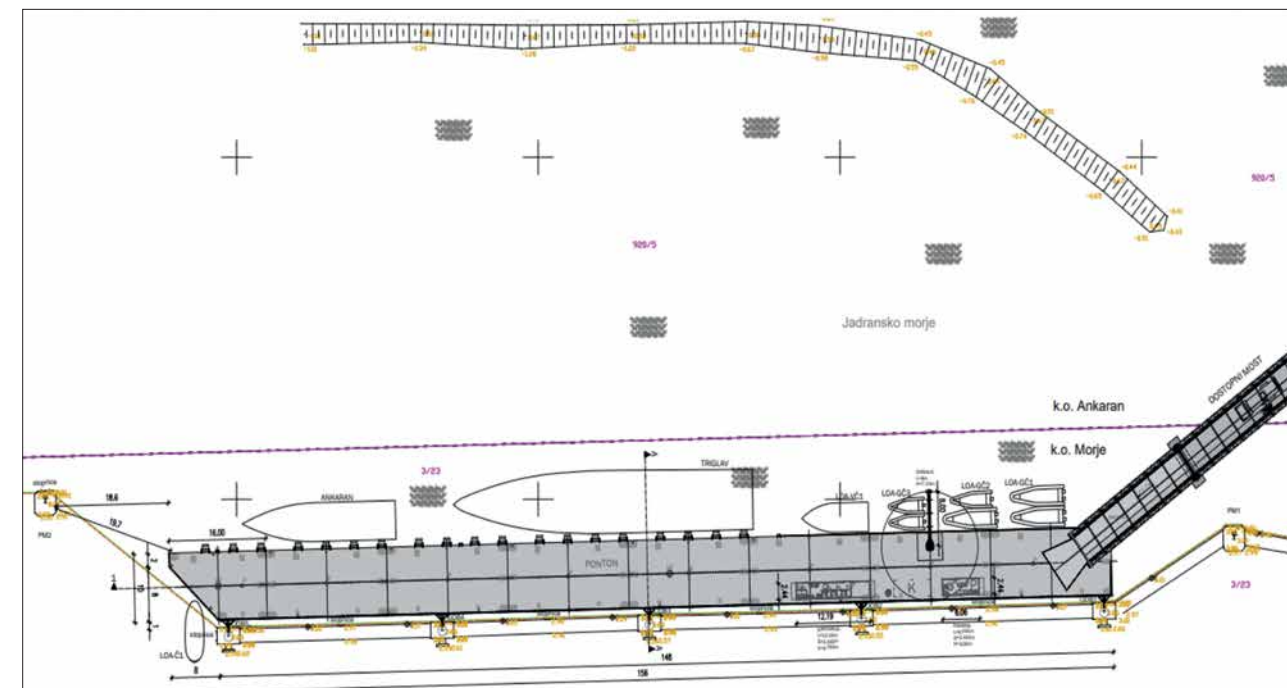
BESEDILO Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

V začetku oktobra so se začela pripravljala dela za gradnjo novega pontonskega pomola za potrebe vojaških privezov. Skoraj 160 metrov dolg in deset metrov širok pontonski pomol bo postavljen tik ob Vojašnici slovenskih pomorščakov v Ankaranu ter bo zagotavljal boljše pogoje za delovanje in logistično oskrbo vojaških ladij ter patroljnih čolnov Slovenske vojske.

Prilavljalna dela že potekajo.

Načrt pontonskega pomola

430. mornariški divizion iz Ankarana je imel do zdaj svoja plovila, in sicer hitro patroljno ladjo Ankaran, večnamensko ladjo Triglav in patroljne gumijaste čolne za prevoz potapljačev, privezana na živinskem terminalu v Luki Koper. Kot je poudaril poveljnik 430.



mornariškega divizona kapitan bojne ladje Andrej Pečar, so morali zato, ker niso imeli svojega priveza, redno logistično zagotavljati premike ladij. Prav tako ni bilo mogoče zagotoviti napajanja plovil iz električnega omrežja, zato so morali uporabljati svoje ladijske generatorje, kar je skrajšalo življenjsko dobo sredstev in povečevalo operativne stroške. Z gradnjo novega vojaškega priveza bosta ladji operativno lažje delovali, podaljšala se bo življenjska doba nekaterih ladijskih sistemov, obenem pa se bodo zmanjšali operativni stroški.

Generalni direktor Direktorata za logistiko na Ministrstvu za obrambo mag. Željko Kralj je pojasnil, da so na podlagi študije, pripravljene v letih 2020 in 2021, ter projektne dokumentacije pridobili vsa potrebna soglasja in gradbeno dovoljenje za začetek del. Kopno bo s pontonskim pomolom povezoval 76 metrov dolg in šest metrov širok inženirski most, ki so ga že kupili in ga hranijo v skladišču. Z mostu se bo v morje nadaljeval 152 metrov dolg in deset metrov širok pontonski pomol. Nosilnost mostu in pomola bo omogočala dostop tudi avtociستerni z gorivom, ki tehta do 30 ton. Po pogodbi morata biti oba objekta končana

najpozneje v desetih mesecih, vendar Kralj ocenjuje, da bodo gradbena dela končana prej. Pogodbena vrednost gradnje novega pontonskega pomola znaša 9.881.999 evrov z vključenim davkom na dodano vrednost.

Posodobitve zmogljivosti, ki potekajo v zadnjih nekaj letih, pomenijo dobro podlago za delovanje vseh rodov Slovenske vojske, tudi mornarice. Državni sekretar na Ministrstvu za obrambo dr. Damir Črnčec je pojasnil, da so v strateških dokumentih predvideli zamenjavo obstoječih ladij. »Ladja ima kot vsak sistem svojo življenjsko dobo, novi vojaški privez pa bo omogočal varen pristan obeh naslednikov trenutnih vojaških ladij,« je poudaril Črnčec. Dodal je še, da nas gradnja novega vojaškega priveza, kakršnega še nismo imeli, in posodobitev ladje Triglav opominjata na dejstvo, da ima Slovenija bogato vojaško pomorsko tradicijo ter da bosta novi zmogljivosti zagotovilo, da bo tako tudi v prihodnosti.

Večnamenska ladja Triglav bo predvidoma februarja 2025, po koncu prvega dela posodobitve, ki obsega zamenjavo, popravilo in nadgradnjo ladijskih sistemov, kot so sistemi za gašenje plovila, klimatizacijo zraka, upravljanje, nadzor in kontrolo ladijskih odprtih ter videonadzorni sistem, in barvanje ladje, priplula iz Istanbula v Turčiji v matično pristanišče v Koper. Tam se bodo na pomolu izvajala vsa nadaljnja posodobitvena dela in ladje zato ne bo treba vnovič premakniti v ladjedelnico. V koprskem pristanišču bodo ladjo nadgradili z novimi radarskimi in telekomunikacijskimi sistemi, v zadnjem delu obnove pa bodo izvedli tudi preoborožitev ladje. Ta bo obsegala odstranitev, zamenjavo in namestitev oborožitvenih sistemov ladje, in sicer ladijskega topa kalibra 30 milimetrov na premcu plovila. Ladja Triglav bo oktobra prihodnje leto ponovno polno operativna. V 430. mornariškem divizionu že nestrno pričakujejo, da bodo lahko z ladjo ponovno sodelovali v nacionalnem in mednarodnem prostoru ter na mednarodnih pomorskih vajah in izvajali dodeljene naloge, s čimer bodo krepili usposobljenost posadke ter prispevali k pomorski varnosti doma in v tujini.



KREPITEV OBRAMBNIH SPOSOBNOSTI NA GORENJSKEM

BESEDILO Petra Apšner in Marko Pišlar
FOTO Bruno Toič

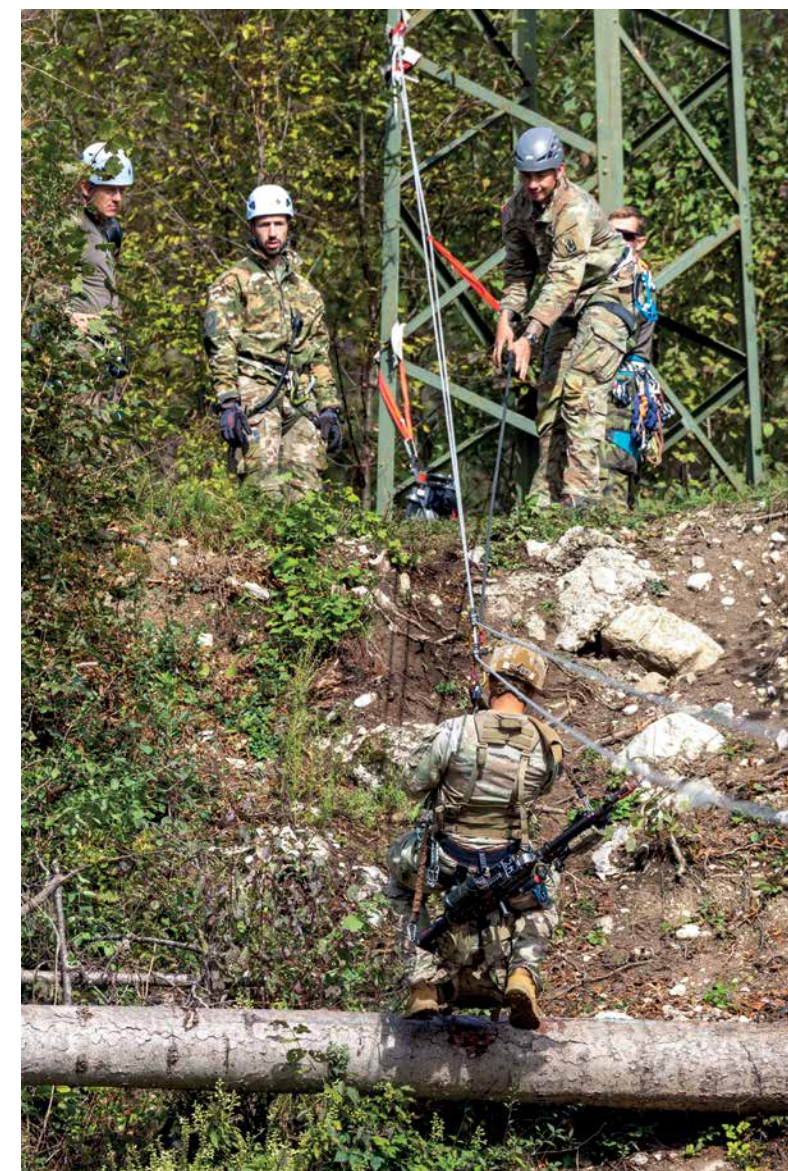
Mednarodna vojaška vaja Zvezda Triglava, ki je potekala od 23. septembra do 13. oktobra, je bila pomemben del letošnjega širšega niza vojaških vaj Preskok, s katerimi Slovenska vojska v sodelovanju z mednarodnimi partnerji krepi obrambne sposobnosti in vojaško pripravljenost. Vaja je potekala na Gorenjskem, v okolici Vojašnice Boštjana Kekca na Bohinjski Beli, na strelišču in vadišču Slovenske vojske Mačkovec ter območju Karavank.

Letošnji niz vojaških vaj Preskok, ki je potekal pod geslom *Odvračanje, odzivnost, obramba*, je bil namenjen preizkusu kriznega odzivanja sil Slovenske vojske skladno z načrtom njenega delovanja v naraščajočem spektru konflikta. Pripadniki sil Slovenske vojske s takim urjenjem ohranjajo karakter ter usposobljenost za nacionalno in kolektivno obrambo. Del tega niza je bila tudi mednarodna vaja Zvezda Triglava, zasnovana kot večnacionalna vaja, katere glavna namena sta izboljšanje sodelovanja in usklajevanja med oboroženimi silami sodelujočih držav ter krepitev zmogljivosti za

odziv na kompleksne vojaške in civilno-obrambne situacije. Vaja je vključevala scenarije, v okviru katerih so pripadniki Slovenske vojske in zavezniških oboroženih sil na različnih terenih, v spremenljivih vremenskih razmerah, podnevi ter ponoči preverjali veščine in znanje o gibanju, preživetju ter bojnem delovanju v visokogorju. Vaja je potekala v okolici Vojašnice Boštjana Kekca na Bohinjski Beli, na strelišču in vadišču Slovenske vojske Mačkovec ter območju Karavank. »Prvi teden se pripadniki predvsem seznanjajo z okoljem. Nekateri imajo več gorniških izkušenj, drugi manj. Razporedili jih bomo glede na približno enako raven usposobljenosti, saj jim bo to

Udeleženci vaje so se urili v individualnih gorniških veščinah.

omogočalo prosto gibanje po zelo zahtevnem terenu,« je v času vaje povedal poveljnik 1. brigade polkovnik Gregor Vodeb. Dodal je, da se bodo v nadaljevanju vaje usposabljali v taktiki, ki bo poenotena glede na različne pristope sodelujočih držav. »V zadnjem tednu bodo pripadniki postavljeni pred največji izziv, in sicer taktično vajo, ki bo trajala kar 72 ur. Gre za zelo dolg premik, vmes pa bodo morali tudi bojno delovati. Za konec in s tem vrhunec usposabljanja jih bomo peljali z višine 500 metrov vse do višine 2000 metrov in potem na 1500 metrov nadmorske višine, kar bo potekalo predvsem po Karavankah,« je vajo opisal Vodeb.





NA VAJI VEČ KOT 500 UDELEŽENCEV
Leta 2015 je 132. gorski polk 1. brigade Slovenske vojske prvič gostil skupno usposabljanje s pripadniki britanske vojske, to dvostransko sodelovanje pa je postopoma preraslo v mednarodno vojaško vajo z visoko udeležbo. Devet let pozneje je na letošnji mednarodni vaji Zvezda Triglava sodelovalo 11 držav, in sicer poleg pripadnikov Slovenske vojske še pripadniki oboroženih sil Avstrije, Češke, Italije, Madžarske, Nemčije, Romunije, Severne Makedonije, Španije, Velike Britanije, Združenih držav Amerike ter pripadniki Natovega centra odličnosti za gorsko bojevanje. Na vaji je bilo skupno več kot 500 udeležencev.

■ **V vadbene aktivnosti je bil vključen tudi helikopter Slovenske vojske.**

■ **Visoki vojaški gosti iz Slovenije in tujine so se seznanili s potekom vaje na maketi zemljišča.**



IZMENJAVA ZNANJA IN DVIG RAVNI SKUPNEGA DELOVANJA

Pripadniki večnacionalnega poveljstva so od 24. do 28. septembra izvajali proces vojaškega odločanja z namenom priprave vadbene ukaza za delovanje. Od 29. septembra do 2. oktobra je potekalo usposabljanje iz individualnih vojaških gornjskih veščin, od 3. do 5. oktobra pa so se osredotočali na kolektivne naloge iz taktike delovanja manjših taktičnih enot v gorah in na poenotenje taktičnih postopkov. Od 7. do 10. oktobra so udeleženci vaje na območju Karavank izvedli taktično vajo, s skupnim usposabljanjem pa so si pripadniki Slovenske vojske in pripadniki zavezniških oboroženih sil izmenjali znanje ter dvignili raven skupnega delovanja.

VAJO ZVEZDA TRIGLAVA PODPRL ZDRAVSTVENI ŠČIT

V okviru vaje Zvezda Triglava je potekala tudi mednarodna vojaška vaja Zdravstveni ščit, ki jo je organizirala Logistična brigada Slovenske vojske. Vadbene aktivnosti so od 23. septembra do 11. oktobra potekale na območju Ajševice, Bohinjske Bele, Kranja in Novega mesta. Vaja je bila namenjena preverjanju taktične usposobljenosti poveljstva, pri čemer so pripadniki poveljstva Vojaške zdravstvene enote urili vojaški proces odločanja in poveljevanja enotam, vadbenci pa so se usposabljali iz postopkov zdravstvene ter veterinarske podpore silam Slovenske vojske in udeležencem vaje Zvezda Triglava. V prvem tednu vaje so bili najbolj aktivni pripadniki lahke premične bolnišnice Role 2, ki so na Ajševici skupaj s petimi pripadniki Nacionalne garde Kolorada ter enim nemškim pripadnikom urili postopke za delo v tej bolnišnici. Vaja Zdravstveni ščit je obsegala tudi usposabljanje zmogljivosti namenske skupine AVIN za izvajanje nalog ob pojavu posebno nevarnih bolezni živali v Sloveniji. Poleg poveljstva Vojaške zdravstvene enote so na vaji sodelovali pripadniki Zdravstvene čete vzhod, Zdravstvene čete zahod, Veterinarske enote in vojaške bolnišnice Role 2. V okviru vaje Zvezda Triglava je bilo poudarjeno mednarodno sodelovanje,

predvsem povezovanje vojaških zmogljivosti in izboljšanje delovanja. V današnjem hitro spreminjajočem se varnostnem okolju je zelo pomembno, da so se zavezniške sile sposobne učinkovito in usklajeno odzivati na krizne situacije. Ena izmed ključnih prednosti takih vaj je zagotovo izmenjava izkušenj in tehnik, kar povečuje terensko učinkovitost pripadnikov. Vaja je tako pomembno prispevala k utrjevanju obrambnih sposobnosti Slovenije in njenih mednarodnih partnerjev. S poudarkom na mednarodnem sodelovanju, prilagajanju sodobnim varnostnim grožnjam in spoštovanju naravnega okolja je vaja dosegla svoje cilje ter pripomogla k še večji in boljši pripravljenosti sodelujočih enot za delovanje v kriznih situacijah.



NA VAJI V VOJAŠNICI ŠENTVID SODELOVALE TRI GASILSKE ENOTE

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

V Vojašnici slovenske Teritorialne obrambe v Šentvidu so 23. oktobra izvedli letno evakuacijsko vajo, ki so jo nadgradili z zahtevnim scenarijem izrednega dogodka. Na vaji so sodelovale tri gasilske enote z območja Ljubljane in Vojaška zdravstvena enota. Ob sprožitvi alarma so se morali zaposleni v šentviški vojašnici evakuirati in zbrati na zbirnem mestu. Po evakuaciji so ugotovili, da so pogrešani štirje pripadniki Slovenske vojske. Začela se je intervencija, ki jo je spremljala tudi naša ekipa.

Zakonodaja na področju varstva pred požari določa, da morajo uporabniki določenih objektov enkrat na leto izvesti praktično usposabljanje iz evakuacije ob požaru. To velja tudi za vojašnice. »Po navadi se morajo zaposleni po sprožitvi alarma evakuirati iz objekta in se zbrati na zbirnem mestu. Letos pa smo se odločili, da v evakuacijsko vajo vključimo še gasilce in Vojaško zdravstveno enoto, ki ima sedež v bližini,« je pojasnil višji vojaški uslužbenec IX. razreda Gregor Gričnik, odgovoren za izvajanje požarnih ukrepov v Vojašnici slovenske Teritorialne obrambe in snovalec koncepta vaje. Scenarij je predvideval, da je zaradi neznanega vzroka zagorelo v poveljstvu 157. logističnega polka. Dežurnemu vojaku požara ni uspelo pogasiti z ročnim gasilnikom, zato je sprožil alarm in poklical številko 112. Aktivirala se je Gasilska brigada Ljubljana, ki je alarmirala še prostovoljni gasilski društvi Šentvid in Guncle - Male Vižmarje. Po sprožitvi alarma so se zaposleni zbrali na zbirnem mestu, gasilci pa so začeli gasiti požar v objektu, ko je v tamkajšnji delavnici še eksplodiral plin. Ob preštevanju zaposlenih so odgovorni ugotovili, da štirje manjkajo. Gasilci so zato stekli v objekt in našli tri poškodovane, ki so potrebovali nujno medicinsko pomoč. Po evakuaciji iz gorečega objekta so jih oskrbeli pripadnice in pripadniki Vojaške zdravstvene enote. Za četrtem pogrešanim, ki ni bil v delavnici,

◀ Pripadniki Vojaške zdravstvene enote so oskrbeli poškodovane pripadnike.

pa so začeli iskalno akcijo s službenim psom. Pogrešani je bil najden. Bil je zmeden in v šoku, zato je bil predan v oskrbo zdravniku. Gregor Gričnik iz 157. logističnega polka je poudaril, da je poskušal zasnovati čim bolj realističen scenarij, s katerim sodelujoči niso bili vnaprej seznanjeni. V Vojaški zdravstveni enoti so z mulari poskrbeli tudi za realistično podoben ran na poškodovanih. »Namen vaje je bil oceniti pripravljenost in organiziranost za evakuacijo ter ugotoviti, koliko časa potrebujemo, da pridemo na zbirno mesto. Hkrati pa smo imeli možnost sodelovati z gasilci in Vojaško zdravstveno enoto, ki prav tako deluje v Šentvidu. Evakuirati so se morali vsi zaposleni v vojašnici, in sicer pripadniki 157. logističnega polka, Orkestra Slovenske vojske, Verifikacijskega centra ter Enote za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev,« je še pojasnil Gričnik. Poveljujoči gasilcem Jure Dolinar iz Gasilske brigade Ljubljana je po koncu intervencije dejal, da je bila vaja dobrodošel trening sodelovanja poklicne enote s prostovoljnima gasilskima društvoma. Poudaril je, da se lahko zaradi požara na dveh objektih, ki sta oddaljena 200 metrov, hitro zgodi, da ni dovolj gasilcev, saj gre za dve intervenciji naenkrat. Pohvalil je tudi mularje poškodovancev, ki so poskrbele za presenečenje med gasilci, ter idejno zasnovo vaje, ki je omogočila, da so se gasilci seznanili z lokacijo, na kateri se hranijo tudi nevarne snovi. Glavni zdravstvenik Slovenske vojske višji vojaški uslužbenec XII. razreda Zlatko Kvržič iz Vojaške zdravstvene enote pa je dodal, da so vaje vedno koristne, saj je komunikacija pri posredovanju pogosto šibka točka. »Na vaji smo lahko ocenili, koliko časa potrebujemo do vojašnice, kako se organiziramo in kako bomo ponudili pomoč,« je izpostavil. Gričnik pa je ob koncu povedal, da bo po vaji sledila še analiza, na podlagi katere bodo ugotovili, kako v prihodnje odpraviti pomanjkljivosti.

OBJAVE MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ŠT. 378
OKTOBER 2024

6666.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) ter pooblastila št. 020-27/2024-371 z dne 17. 7. 2024 se izda

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE V. STOPNJE**
prejmeta:
CANNITO COSIMO DAMIANO,
1951, Italija
FABRIZIO INNOCENTI,
1952, Italija

Številka: 094-2/2024-36
Datum: 29. 8. 2024

Dr. Damir ČRNČEC
DRŽAVNI SEKRETAR

6667.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) ter pooblastila št. 020-27/2024-371 z dne 17. 7. 2024 se izda

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM**
prejmeta:
Miran KASTELIC, 1971
Darko VIDMAR, 1964

Številka: 094-2/2024-37
Datum: 3. 9. 2024

Dr. Damir ČRNČEC
DRŽAVNI SEKRETAR

6668.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) ter pooblastila št. 020-27/2024-371 z dne 17. 7. 2024 se izda

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE III. STOPNJE**
prejmeta:
podpolkovnik RAINES E. WARFORD,
1969, Združene države Amerike
polkovnik BAHRI YILDIZ,
1979, Turčija

Številka: 094-2/2024-38
Datum: 13. 9. 2024

Dr. Damir ČRNČEC
DRŽAVNI SEKRETAR

6669.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) ter pooblastila št. 020-27/2024-371 z dne 17. 7. 2024 se izda

ODREDBO O PODELITVI PRIZNANJ MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

**I. MEDALJO ZA MEDNARODNO
SODELOVANJE III. STOPNJE**
prejmejo:

polkovnik FRANCESCO FERRARA,
1974, Italija
podpolkovnik YVES HUG,
1985, Švica
podpolkovnik ANTONIO PORRECA,
1983, Italija

II. MEDALJO ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IV. STOPNJE

prejmejo:
stotnik JARED CRANDALL,
1990, Združene države Amerike
stotnik CHARLES-HENRI ERDARD,
1963, Švica
praporščak DANIELE MELAI,
1992, Italija

Številka: 094-2/2024-39
Datum: 13. 9. 2024

Dr. Damir ČRNČEC
DRŽAVNI SEKRETAR

6670.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) ter pooblastila št. 020-27/2024-371 z dne 17. 7. 2024 se izda

POPRAVEK ODREDBE
ŠT. 094-2/2024-39 Z DNE 13. 9. 2024

V odredbi o podelitvi priznanj Ministrstva za obrambo (MO, št. 094-2/2024-39 z dne 13. 9. 2024) se v točki II. MEDALJA ZA MEDNARODNO SODELOVANJE IV. STOPNJE pri prejemniku stotniku CHARLESU-HENRIJU ERDARDU, rojenemu 30. 4. 1963, Švica, popravi priimek prejemnika priznanja tako, da se glasi: »stotnik CHARLES-HENRI ERARD, 30. 4. 1963, Švica«.

Številka: 094-2/2024-40
Datum: 19. 9. 2024

Dr. Damir ČRNČEC
DRŽAVNI SEKRETAR

6671.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 –

uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) izdajam

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

I. ZLATO MEDALJO CIVILNE
OBRAMBE

prejmejo:
Andrej BAJT, 1946
Janez SODRŽNIK, 1964
Borut USENIK, 1957
Dragotin VIDRIH, 1947
Franci ŽNIDARŠIČ, 1958

II. BRONASTO MEDALJO
CIVILNE OBRAMBE

prejmejo:
Mihaela BASTAR, 1964
Ada ČARGO, 1958
Alenka ČARNI, 1966
Sonja LINDIČ, 1963
Dora MEZEK KUKEC, 1960
Branko MOHORIČ, 1962
Igor NERED, 1963
Stanislav RUPNIK, 1958
Marjan SUHI, 1958

III. PLAKETO CIVILNE
OBRAMBE

prejmejo:
Asim ALIDŽANOVIĆ, 1943
Roman CENČIČ, 1961
Slavko DEKLEVA, 1949
Milivoj DOLŠČAK, 1957
Matjaž ERJAVEC, 1953
Biserka HIRCI, 1959
Iva JOVANIĆ, 1946
Zoran JUSTIN, 1957
Jože KLOFUTAR, 1945
Danilo KORČE, 1953
Elvira KOŠIR, 1958
Alojz KOVAČIČ, 1948
Stanislav KRANJC, 1963
Šime KULONJA, 1951
Dorijan MARŠIČ, 1962
Zmago MIKLIČ, 1958
Igor POGAČAR, 1953
Janez PRAŠIČEK, 1958
Slobodan STOJANOVIĆ, 1952
Franc ŠAJN, 1955
Vinko ŠORN, 1946
Slavko ŠPEC, 1966

Zvonimir VATOVEC, 1948
Anton ZIGMUND, 1948

IV. ZLATO MEDALJO CIVILNE
OBRAMBE – POSMRTNO

prejmejo:
Janez DREVENŠEK
Zlatko ERZIN
Mladen MRMOLJA
Anton ŽELE

Številka: 094-2/2024-41
Datum: 20. 9. 2024

Dr. Robert Golob
Predsednik Vlade RS
v funkciji ministra za obrambo

6672.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15
in 139/20) in prvega odstavka 136.
člena Pravilnika o priznanjih Mini-
strstva za obrambo (Uradni list RS,
št. 32/24) ter pooblastila št. 020-27/
2024-371 z dne 17. 7. 2024 se izda

ODREDBO
O PODELITVI PRIZNANJ
MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

ZAHVALNO LISTINO
S SPOMINSKIM KOVANCEM

prejmejo:
Dušan CVÖRNJEK, 1964
Peter HODNIK, 1969
Mitja MIKLAVEC, 1960
Peter NEDELKO, 1966
Renata PEROVIČ, 1966

Številka: 094-2/2024-42
Datum: 20. 9. 2024

Dr. Damir ČRNČEC
DRŽAVNI SEKRETAR

6673.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15
in 139/20) ter prvega odstavka 136.
člena Pravilnika o priznanjih Ministr-
stva za obrambo (Uradni list RS, št.
32/24) in Ukaza o priznanjih načel-
nika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne
17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

MALO SABLJO SLOVENSKE
VOJSKE – ZLATO

prejme:
Simon VRABEC, 1976

Številka: 094-5/2024-68
Datum: 29. 7. 2024

Generalpodpolkovnik
Robert GLAVAŠ
NAČELNIK GŠSV

6674.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15
in 139/20) ter prvega odstavka 136.
člena Pravilnika o priznanjih Ministr-
stva za obrambo (Uradni list RS, št.
32/24) in Ukaza 72. BR št. 094-3/
2013-170 z dne 15. 1. 2014 z dopol-
nilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
72. BRIGADE SV

SREBRNO MEDALJO
72. BR

prejme:
Miro ŠPACAPAN, 1972

Številka: 094-5/2024-54
Datum: 11. 6. 2024

Polkovnik
Gregor HAFNER
POVELJNIK 72. BR

6675.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15
in 139/20) ter prvega odstavka 136.
člena Pravilnika o priznanjih Ministr-
stva za obrambo (Uradni list RS, št.
32/24) in Ukaza o priznanjih načel-
nika GŠSV št. 094-5/2013-260 z dne
17. 1. 2014 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
GENERALŠTABA SV

I. ZLATO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Primož MANOJLOVIĆ, 1982

II. SREBRNO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Kristjan ŠTANCER, 1980

III. BRONASTO PLAKETO ŠPČ
prejme:
Denis DEŽMAN, 1990

Številka: 094-5/2024-55
Datum: 14. 6. 2024

Podpolkovnik
Peter JAZBINŠEK
POVELJNIK ŠPČ

6676.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in
139/20) ter prvega odstavka 136. čle-
na Pravilnika o priznanjih Ministrstva
za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24)
in Ukaza 20. PEHP št. 094-3/2013-166
z dne 2. 1. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
20. PEHOTNEGA POLKA SV

ZAHVALO POVELJNIKA 20. PEHP
prejme:
Egon PREDIKAKA, 1981

Številka: 094-5/2024-57
Datum: 19. 6. 2024

Podpolkovnik
Andrej KRIVEC
POVELJNIK POLKA

6677.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15
in 139/20), petega odstavka 2. člena
Pravilnika o priznanjih Ministrstva za
obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in
Ukaza 107. LEBA št. 094-5/2013-165 z
dne 7. 11. 2013 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
107. LETALSKE BAZE SV

I. BRONASTO MEDALJO
107. LEBA

prejmejo:
Aleksander GROŠE, 1973
Tomaž JAKŠA, 1969
Branko KERIN, 1964
Nataša KLOBČAVER, 1975
Aleš LUPŠINA, 1975
Robert PAVLOVIČ, 1973
Jože ROŠTOHAR, 1970
Anže SMUKOVIČ, 1991
Janez ŽIČKAR, 1967

II. BRONASTO PLAKETO
107. LEBA

prejme:
Nina BRESKVAR OGOREVC, 1977

III. POHVALO POVELJNIKA
107. LEBA

prejmejo:
Igor BALON, 1975
Ivica GRADIŠAR BAHTIJAREVIKJ,
1980
Marjetka JERMAN, 1986
Maruša JUSTINEK, 1989
Slavček JUSTINEK, 1984
Mirnes KAMERIČ, 1988
Miha RAKAR, 1978
Franci ŠERE, 1968

Številka: 094-5/2024-37
Datum: 24. 6. 2024

Podpolkovnik
Janez KRAŠEVEC
POVELJNIK

6678.

Na podlagi četrtega odstavka 62.
člena Zakona o obrambi (Uradni list
RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno
besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3.
ter 4. člena Uredbe o činih in poviše-
vanju v Slovenski vojski (Uradni list
RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07,
39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ
O POVIŠANJU VOJAKA
72. BRIGADE SV

v čin poddesetnika:
Jože KAC, 1977

Številka: 811-2/2024-37
Datum: 25. 6. 2024

Polkovnik
Gregor HAFNER
POVELJNIK 72. BR

6679.

Na podlagi 54. člena Zakona o ob-
rambi (Uradni list RS, št. 103/04 –
uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in
139/20) ter prvega odstavka 136. čle-
na Pravilnika o priznanjih Ministrstva
za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24)
in Ukaza o priznanjih poveljstva sil
Slovenske vojske št. 094-4/2022-82 z
dne 28. 11. 2022 izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
POVELJSTVA SIL SV

I. BRONASTO MEDALJO PS

prejmeta:
Viljem KOVAČIČ, 1968
Matjaž OSTREŽ, 1972

II. POHVALO POVELJNIKA PS

prejme:
Ludvik KOŽAR, 1967

Številka: 094-5/2024-59
Datum: 28. 6. 2024

Brigadir
Boštjan MOČNIK
POVELJNIK SIL

6680.

Na podlagi 54. člena Zakona o obram-
bi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno
prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20),
petega odstavka 2. člena Pravilnika
o priznanjih Ministrstva za obram-
bo (Uradni list RS, št. 32/24) in Uka-
za LOGBR št. 094-5/2013-178 z dne
12. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ
O PODELITVI PRIZNANJ
LOGISTIČNE BRIGADE SV

I. SREBRNO MEDALJO LOGBR

prejme:
Emil BATIČ, 1968

II. BRONASTO MEDALJO LOGBR

prejmejo:
Nataša BRILI, 1979
Jure FERBEŽAR, 1965

Jožef JAUNIG, 1966
Marko JAVORŠEK, 1973
Tomaž KOKL, 1970
Marko KOSI, 1974
Matej ORNIK, 1980
Barbara POČAK, 1981
Marko ŠMIGOC, 1967
Dejan ŽNIDARIČ, 1978

III. BRONASTO PLAKETO LOGBR

prejmejo:
OBČINA CERKNICA
OBČINA LOŠKA DOLINA
PARK VOJAŠKE ZGODOVINE PIVKA

IV. POHVALO POVELJNIKA LOGBR

prejmejo:
Klemen ARLIČ, 1985
Darko BER, 1963
Matej BOGATAJ, 1990
Monika KREUH, 1987
Marko KUHARIČ, 1977
Gorazd MARZEL, 1981
Mateja MENCIGAR, 1981
Matjaž PIRŠ, 1974
Marko STANAR, 1983
Igor ŠIRCA, 1968
Iztok ŠURBEK, 1978
Sebastijan TEMLIN, 1977
EVOJ PETRA PETRIČA KRANJ

V. ZAHVALO POVELJNIKA LOGBR

prejmejo:
Elizabeta LEBAR, 1986
Zora MASTNAK MÖDERNDORFER, 1992
Ana MILJKOVIĆ, 1993
TURISTIČNO DRUŠTVO
POSTOJNA, REGIJSKA
TURISTIČNA ZVEZA BRKINI, KRAS, NOTRANJSKA

Številka: 094-5/2024-49
Datum: 1. 7. 2024

Polkovnik
Aleksander VIDERGAR
POVELJNIK

6681.

Na podlagi četrtega odstavka 62. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) in 2., 3. ter 4. člena Uredbe o činih in

poviševanju v Slovenski vojski (Uradni list RS, št. 99/02, 87/05, 34/06, 116/07, 39/15 in 73/19) izdajam

UKAZ O POVIŠANJU VOJAKA ENOTE ZA ELEKTRONSKO BOJEVANJE

v čin desetnika:
Denis TOJNKO, 1997

Številka: 811-2/2024-35
Datum: 3. 7. 2024

Major
Timon KOPITAR
POVELJNIK EEB

6682.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo), drugega odstavka 80. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 41/07, 4/11, 86/11, 105/13, 37/15, 72/18 in 32/21) in Ukaza EKIS št. 094-3/2014-83 z dne 10. 4. 2014 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ ENOTE ZA KOMUNIKACIJSKE IN INFORMACIJSKE SISTEME

I. ZLATO MEDALJO EKIS
prejme:
Franci BRADEŠKO, 1965

II. SREBRNO MEDALJO EKIS
prejmeta:
Gregor KADUNC, 1970
David RAVŠELJ, 1966

III. BRONASTO MEDALJO EKIS
prejme:
Peter MLINAR ROZINGER, 1982

IV. BRONASTO PLAKETO EKIS
prejme:
Andrej PUNTAR, 1991

V. POHVALO POVELJNIKA EKIS
prejmejo:
Dušan BRATEC, 1979
Boštjan HREN, 1982
Matija JANEŽIČ, 1988
Mitja NUČIČ, 1987

Robert OSOLNIK, 1987
Simon SOVINC, 1972

Številka: 094-5/2024-25
Datum: 5. 7. 2024

Podpolkovnik
Sergej RODMAN
POVELJNIK EKIS

6683.

Na podlagi 54. člena Zakona o obrambi (Uradni list RS, št. 103/04 – uradno prečiščeno besedilo, 95/15 in 139/20) ter prvega odstavka 136. člena Pravilnika o priznanjih Ministrstva za obrambo (Uradni list RS, št. 32/24) in Ukaza 16. CNKZP št. 094-5/2013-183 z dne 18. 11. 2013 z dopolnilom izdajam

UKAZ O PODELITVI PRIZNANJ 16. CENTRA ZA NADZOR IN KONTROLO ZRAČNEGA PROSTORA SV

I. SREBRNO MEDALJO
16. CNKZP
prejme:
Matej VOCOVIK, 1980

II. BRONASTO MEDALJO
16. CNKZP

prejmejo:
Gašper FLANDER, 1975
Barbara HOLEŠEK, 1979
Tomaž NAGLIČ, 1975
Miha ŠLEBIR, 1987
Gorazd VINDIŠ, 1975
Marjan ZADNIKAR, 1969
Tanja ZRINSKI, 1978

III. POHVALO POVELJNIKA
16. CNKZP

prejmejo:
Renato PETROVIČ, 1971
Matjaž ROBLEK, 1968
Matic SODNIK, 1983
Mario ŠTENTA, 1990

Številka: 094-5/2024-52
Datum: 5. 7. 2024

Podpolkovnik
Samo MALI
POVELJNIK



SLOVENSKE REŠEVALNE ENOTE KOS NAJZAHTEVNEJŠIM IZZIVOM

BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič

**Ekipe nujne medicinske
pomoči so poskrbele za
oskrbo poškodovanih.**

Vsredo, 9. oktobra, je na letališču v Cerkljah ob Krki potekala obsežna gasilsko-reševalna vaja Letalo. Vaja je temeljila na scenariju nesreče vojaškega transportnega letala, ki je ob pristajanju zagorelo, pri čemer je bilo veliko potnikov poškodovanih in kontaminiranih. V simulaciji so sodelovale različne enote, ki so morale hitro in učinkovito uskladiti svoje delovanje, da bi preprečile širjenje požara in nevarnih snovi ter zagotovile reševanje in oskrbo ponesrečencev.

Na vsakoletni vaji, ki jo organizira 15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe v sodelovanju z Zdravstvenim domom Brežice, je tudi letos sodelovalo več posavskih gasilskih in medicinskih ekip, ki so preigravale ukrepanje ob letalski nesreči. Na vaji so sodelovali letališke službe letališča Cerklje ob Krki, Vojaška zdravstvena enota, vojaška in civilna policija ter prvič tudi enota za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo, Regijski center za obveščanje Brežice, Rdeči križ Brežice, Poklicna gasilska enota Krško, prostovoljna gasilska društva Brege, Drnovo in Vihre, Strokovno izobraževalni center Brežice z dijaki zdravstvene nege ter službe nujne medicinske pomoči iz Brežic, Krškega, Sevnice in Novega mesta ter Splošna bolnišnica Brežice. Vodja vaje in poveljnik 107. letalske baze podpolkovnik Janez Kraševac je poudaril, da sta namena vaje ohranjanje visoke ravni usposobljenosti enot ter preverjanje postopkov gašenja in reševanja na območju letališča. Strokovna



javnost in mediji smo lahko spremljali postopke triaže, oskrbe in evakuacije ponesrečencev, pri čemer so bili najtežje poškodovani v nadaljnjo zdravstveno oskrbo prepeljani z reševalnimi vozili in helikopterjem Slovenske vojske.

VISOKA STOPNJA USPOSABLJENOSTI IN USKLAJENOSTI

Scenarij letošnje vaje Letalo je predvideval letalsko nesrečo na vojaškem letališču Cerklje ob Krki, kjer se je ob pristajanju transportnega letala, ki je prevažal vojaške osebe, zgodila nesreča. Obseg nesreče je presegal zmogljivosti gasilsko-reševalne službe letališča, zato so se odzvale številne enote iz različnih delov Slovenije. Letalo je pri pristajanju zdrsnilo z vzletno-pristajalne steze in z desnim krilom trčilo v travnato površino. Ob nesreči letala, na katerem je bilo 25 potnikov in pet članov posadke, je nekaj ponesrečencev padlo iz letala, med njimi

Težje poškodovane so z vojaškim helikopterjem prepeljali v bolnišnično oskrbo v Brežice.

Prenos poškodovancev

so bili tudi mrtvi. Na podlagi obvestila Kontrole zračnega prometa Slovenije o letalski nesreči je bila alarmirana gasilsko-reševalna služba letališča Cerklje ob Krki. Vodja intervencije je ob prihodu na kraj dogodka ocenil razsežnosti nesreče in zahteval pomoč gasilske dežurne službe na letališču. Ta je za pomoč zaprosila prek brežiške izpostave regijskega centra za obveščanje. Regijski center je ob tem alarmiral ekipe nujne medicinske pomoči zdravstvenih domov in poklicno gasilsko brigado v Krškem ter sosednja prostovoljna gasilska društva. Med reševanjem je bil na vaji za prevoz najhujše poškodovanih aktiviran tudi vojaški helikopter, opremljen z medicinskim modulom. Ta je ponesrečence, ki so potrebovali bolnišnično oskrbo, prejel v nadaljnjo oskrbo v Brežice. V okviru aktivnosti so bili med vajo predstavljeni postopki gašenja in reševanja, triaža, oskrba ter evakuacija ponesrečencev v nadaljnjo zdravstveno

oskrbo z reševalnimi vozili in helikopterjem. »S pripravo in izvedbo vaje smo zelo zadovoljni,« je ob koncu vaje povedala vodja reševalne službe Zdravstvenega doma Brežice Jožica Iljaš in dodala, da je na vaji sodelovalo približno 400 udeležencev, izmed teh jih je bila polovica iz civilnih struktur.

RAZLILE SO SE TUDI NEVARNE SNOVI

Kot posledica letalske nesreče je bilo v okviru vaje simulirano tudi razlitje nevarnih snovi, zaradi česar je bila aktivirana enota Slovenske vojske za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo. Ta je na vaji sodelovala, da bi preverili zmožnost delovanja vseh zmogljivosti enote v okviru nacionalne in kolektivne obrambe ter sodelovanje s preostalimi udeleženci nacionalnovarnostnega sistema. »Letos smo vajo Falco izvedli v sodelovanju z vajo Letalo,« je povedala stotnica Nataša Petelinkar, vodja radiološkega, kemičnega in biološkega laboratorija. Dodala je, da so bile v skladu s scenarijem na letalu prisotne nevarne kemične snovi, zaradi česar so bili primorani poskrbeti za odstranitev posledic kontaminiranosti na letalu in potnikih. Po koncu reševanja ponesrečencev letalske nesreče in sanaciji razlitja nevarnih snovi je enota tudi odvzela vzorce ter opravila laboratorijske analize in dekontaminacijo letala ter območja nesreče.

POMEN HITRE IN USKLAJENE INTERVENCIJE

»Ocenjujem, da je bil cilj vaje dosežen. Vsekakor jo bomo načrtovali tudi v prihodnosti, saj menimo, da skupno urjenje postopkov pripomore k dobremu

Enota za JRKBO je poskrbela za odstranitev posledic kontaminiranosti na letalu in potnikih.

ukrepanju v realistični situaciji,« je ob koncu aktivnosti povedal vodja vaje podpolkovnik Janez Kraševac. Vaja je ponovno izpostavila pomembnost hitre in usklajene intervencije ter prikazala visoko stopnjo usposobljenosti sodelujočih enot. Hkrati je potrdila, da so slovenski obrambni sistem in gasilsko-reševalne enote dobro pripravljeni na odziv na najzahtevnejše izredne razmere. Usklajeno sodelovanje različnih enot, od gasilcev in medicinskega osebja do Slovenske vojske in Rdečega križa, je zagotovilo hitro ter učinkovito reševanje v simulaciji letalske nesreče.



BESEDILO Petra Apšner
FOTO Bruno Toič in Borut Cirnski

IZ NAŠIH ENOT

USPEŠNA ZDRUŽENA VAJA SLOVENSKE VOJSKE IN MEDNARODNIH PARTNERJEV



V petek 27. septembra, se je z zaključnim bojnim streljanjem uspešno končala združena vojaška vaja Jadranski grom, ki je potekala na širšem območju letališča Cerklje ob Krki, Kostanjevice na Krki, Mirnske doline in na osrednjem vadišču Slovenske vojske v Postojni. Pripadnikom Slovenske vojske so se na vaji pridružili mednarodni slušatelji že 15. tečaja kontrolorjev združenih ognjev, ki so končali šesttedensko usposabljanje v 154. centru kontrolorjev združenih ognjev.

Vaja Jadranski grom je eno ključnih usposabljanj Slovenske vojske, ki združuje sodelovanje kopenskih in zračnih enot ter omogoča izmenjavo znanja in izkušenj med slovenskimi ter mednarodnimi pripadniki oboroženih sil. Skupna cilja vaje sta izboljšanje sposobnosti združenega delovanja različnih enot in zagotavljanje učinkovite letalske podpore enotam na terenu. Medtem ko so aktivnosti na vadišču v Postojni poudarjale neposredno bojno delovanje, so na območju Cerklj ob Krki, Kostanjevice na Krki in Mirnske doline potekale simulacije letalske podpore, pri čemer so z letali in helikopterji Slovenske vojske izvajali natančne manevre, nujne za zagotavljanje taktične podpore enotam na tleh. Tako usposabljanje je zelo pomembno, saj omogoča optimalno usklajevanje zračnih in kopenskih sil v realističnih bojnih razmerah. Za organizacijo in izvedbo vaje Jadranski grom je bila odgovorna 15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe Slovenske vojske, ki je vodila aktivnosti na tleh in v zraku. »15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe Slovenske vojske je zadolžena za nadzor, zagotavljanje zapor in upravljanje zračnega prostora. Na letališču v Postojni tako dva častnika skrbita za popolno zaprtje zračnega prostora in odsotnost civilnega prometa,« je ob našem obisku pojasnil podpolkovnik Aleš Ogrinc, ki je na vaji sodeloval kot vodja poligona. Dodal je, da so se ta dan na vadišču urili kontrolorji združenih ognjev, tokrat le pripadniki tujih sil. Kot nosilna enota za organizacijo in izvedbo vaje je 15. brigada vojaškega letalstva in zračne obrambe zagotovila koordinatorja za

Na letošnjem tečaju so prvič uporabili lahka kolesna oklepna vozila 4 × 4 Perun.

letalske aktivnosti nad osrednjim vadiščem, kar je omogočilo nemoten potek operacij in usklajeno delovanje letališča med izvajanjem vaje. Pomemben del vaje pa je bil tudi prispevek 16. centra za nadzor in kontrolo zračnega prostora Republike Slovenije, ki je skrbel za varno ter usklajeno izvajanje letalskih operacij. Aktivnosti na območju vadišča v Postojni so podpirali pripadniki Slovenske vojske s parom minometov kalibra 120 in 60 milimetrov iz 1. brigade ter posadke helikopterjev Bell 206 in Pilatus PC-9 iz 15. brigade vojaškega letalstva in zračne obrambe.

POTEKAL ŽE 15. TEČAJ KONTROLORJEV ZDRUŽENIH OGNJEV

Pomemben del vaje Jadranski grom je bil namenjen tečaju kontrolorjev združenih ognjev, na katerem so udeleženci po šestih tednih intenzivnega usposabljanja pridobili pomembno znanje in praktične izkušnje o usklajevanju zračne podpore z ognjenimi enotami na tleh.



Tečaj, ki je potekal pod vodstvom 154. centra kontrolorjev združenih ognjev Slovenske vojske, je eden ključnih programov za usposabljanje osebja, ki neposredno sodeluje pri usklajevanju delovanja in zagotavljanju podpore v realnem času. »Kontrolorji združenih ognjev imajo ključno vlogo pri zagotavljanju, da so letalski napadi in delovanje kopenskih enot usklajeni, natančni ter varni,« je pojasnil vodja tečaja kontrolorjev združenih ognjev stotnik Tadej Trojner in dodal, da je šola akreditirana od leta 2016. Delo kontrolorjev zahteva obsežno znanje o različnih vrstah orožja, taktikah in komunikacijskih sistemih, ki jih uporabljajo letalske ter kopenske sile. Tečajniki so na vaji Jadranski grom izvajali praktične vaje, pri čemer so morali v realističnih situacijah koordinirati zračne napade v podporo kopenskim enotam. Na jubilejnim 15. tečaju kontrolorjev združenih ognjev je sodelovalo pet tujih tečajnikov iz Avstrije, Bosne in Hercegovine, Hrvaške ter prvič tudi iz Švice. Trojner je izpostavil močno podporo inštruktorjev iz Avstrije, Hrvaške, Latvije, Slovaške in Švice. »V vseh teh letih sodelovanja z različnimi državami smo vzpostavili svojo mrežo inštruktorjev in sodelavcev, ki nam z veseljem pomagajo,« je še dodal. Od leta 2016 je tečaj kontrolorjev združenih ognjev opravilo skoraj 100 pripadnikov, večinoma iz tujih oboroženih sil. »Do zdaj se je tečaja udeležilo veliko tujih pripadnikov, in sicer tako iz držav Zahodnega Balkana, kot so Hrvaška, Bosna in Hercegovina, Severna Makedonija ter Črna gora, kot tudi iz Avstrije, Latvije, Litve, Madžarske, Poljske, Slovaške in Združenih držav Amerike,« je pojasnil vodja tečaja kontrolorjev združenih ognjev. Na letošnjem tečaju za kontrolorje združenih ognjev so poleg letal in minometov prvič uporabili lahka taktična vozila 4 × 4 Perun. »To je osnovno vozilo, ki ga bomo uporabljali kot del taktične skupine za nadzor zračnega prostora, ki jo sestavljajo dva ali trije kontrolorji združenih ognjev in en pomočnik,« je pojasnil praporščak Almir Mujčinović iz 154. čete kontrolorjev združenih ognjev. To vozilo bo tudi v prihodnosti del taktične skupine za nadzor zračnega prostora, njihovo število pa se bo povečevalo, kar bo omogočalo taktično premikanje. »Tako bomo sposobni podpreti manevrsko ekipo in ji slediti, pri čemer bomo imeli na vozilu vso potrebno opremo, kot so radijske postaje, digitalni sistemi



◀ Vadbene aktivnosti so podpirali z vojaškimi letali.

in opazovalne naprave. Ta oprema nam bo omogočila kompatibilnost z enoto in podpiranje s poveljniškega mesta,« je pojasnil Mujčinović. Dodal je, da bo vozilo v začetku prihodnjega leta operativno in da bo v prihodnje vključeno v usposabljanja, saj predstavlja osnovno prevozno sredstvo in zaščito. »To nam omogoča pomemben napredek v naših operativnih sposobnostih,« je pogovor sklenil Mujčinović. V 154. centru kontrolorjev združenih ognjev v drugi polovici oktobra načrtujejo objavo kadrovskega razpisa za nove sodelavce, njihova selekcija pa bo potekala v prvi polovici januarja prihodnje leto.

VELIKA ODGOVORNOST ZA UČINKOVITE LETALSKE OPERACIJE

V vojaških operacijah in na vajah ima vsak član ekipe ključno vlogo pri zagotavljanju varnosti, učinkovitosti in uspeha. Med strokovnjaki, ki delujejo v ozadju, vendar imajo veliko odgovornost, so zagotovo orožarji. To so visoko usposobljeni strokovnjaki, katerih delo zahteva izjemno natančnost in poglobljeno znanje o oborožitvenih

sistemih. Njihove naloge vključujejo nameščanje, vzdrževanje in preverjanje orožja ter druge oborožitvene opreme na letalih, kar je ključnega pomena za uspešno izvedbo vojaških vaj, kot je Jadranski grom. Pri letalu Pilatus PC-9, ki se pogosto uporablja za urjenje pilotov v naprednih tehnikah, je natančnost pri nameščanju bomb in drugih oborožitvenih sistemov nujna za varnost pilotov, osebja in tudi uspeh misije. Orožarji morajo zato podrobno poznati vse komponente, vrste streliva in načine nameščanja, kar vključuje tudi posebnosti letala Pilatus PC-9. Gre za specializirano znanje, ki se nenehno posodablja glede na tehnološki napredek. »Pri nameščanju bomb je natančnost ključna,« je pojasnil štabni vodnik Toni Butala in poudaril, da lahko vsaka napaka, kot sta na primer napačna namestitve ali nepravilno zavarovanje orožja, povzroči katastrofalne posledice, kot so nenadzorovane eksplozije, okvare letala ali nevarnost za osebje. Orožarji delajo v skladu s strogimi varnostnimi standardi in preverjajo vsako fazo svojega dela. Njihova zbranost je ključna, saj delo z nevarnimi snovmi in eksplozivi zahteva popolno osredotočenost – malomarnost namreč lahko pomeni izgubo življenja ali ogroženost misije. »Med vajami zagotavljamo, da piloti dobijo natančne informacije o statusu nameščenega orožja ter da so vsi postopki izvedeni skladno s standardi,« je poudaril Butala in dodal, da priprava sredstev za bojno delovanje poteka v Vojašnici Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki, v za to namenjenem prostoru in ob prisotnosti zdravniške ekipe. »Bomba je sestavljena iz telesa, stabilizatorja ter prednjega in zadnjega vžigalnika. Te komponente sestavimo in nato varno pripeljemo do letala, kjer izvedemo montažo. Celoten postopek se začne že dan prej, priprava bombe pa traja od dve do tri ure in zahteva sodelovanje treh specializiranih pripadnikov,« je razložil Butala. Zaradi zmogljivosti in konfiguracije letala je pomembno, da so bombe varno pritrjene na letalske nosilce in ustrezno povezane z letalskimi sistemi za odmetavanje. Orožarji morajo zagotoviti, da se bombe sprostijo pravilno in v trenutku, ko pilot sproži mehanizem. Piloti se pred poletom seznaniijo z vrsto orožja, ki ga bodo uporabili, in postopki za njegovo uporabo ter preverijo komunikacijo z drugimi enotami na terenu, kar je pomembno za usklajevanje in pravočasno izvedbo napadov.

◀ Nameščanje bomb na letalo Pilatus PC-9

VAJA ZAHTEVALA INTENZIVNE PRIPRAVE

Vaja Jadranski grom je tudi od pilotov zahtevala temeljite priprave. Te so še posebej intenzivne pri operacijah, ki vključujejo odmetavanje bomb, pri čemer sta natančnost in koordinacija ključni za uspešno izvedbo. Priprave vključujejo pregled območja letenja, analizo ciljev in natančno usklajitev z drugimi enotami, ki sodelujejo na vaji. »Pred poletom se pripravimo. Ogledamo si območje, kam gremo, s kom bomo delali, kakšno orožje imamo in kakšni so postopki upravljanja orožja. Priprave na vaje se začnejo najmanj teden dni prej, saj nanjo ne moremo priti ne pripravljeni,« je povedal pilot letala Pilatus PC-9 na vaji Jadranski grom stotnik Andrej Fiorelli. Piloti so se sicer pred poletom proti postojanskemu vadišču seznanili z vrsto orožja, ki so ga uporabili na vaji, in s postopki za njegovo uporabo. Na tej vaji sta tako orožar kot pilot imela veliko odgovornost, saj njuno delo ne podpira le uspešne izvedbe vaj, temveč je ključno tudi za varnost vseh udeležencev. Orožarji sicer delujejo v ozadju, vendar so njihovi prispevki ključni za vsako uspešno končano vajo ali vojaško operacijo. Vaja Jadranski grom je bila še ena v nizu uspešnih vojaških vaj, ki dokazujejo visoko raven pripravljenosti in usposobljenosti Slovenske vojske. Ta ne krepí le lastnih zmogljivosti, temveč tudi utrjuje odnose z mednarodnimi partnerji, s katerimi sodeluje na različnih mirovnih in vojaških misijah. Ravno sodelovanje med različnimi državami omogoča izmenjavo znanja in izkušenj, kar prispeva k še večji varnosti in učinkovitosti na skupnih operacijah. Take vaje omogočajo preizkušanje in izboljševanje komunikacijskih sistemov, taktik in tehnik, nujnih za učinkovito vodenje bojnih operacij. Sodelovanje s kontrolorji združenih ognjev, usposobljenimi za hitro in natančno usklajevanje, pa omogoča varnejše in učinkovitejše delovanje na terenu. S kombinacijo bojne simulacije ter koordinacije zračnih in kopenskih enot so pripadniki tudi tokrat pridobili dragocene izkušnje, ki bodo prispevale k še večji varnosti ter učinkovitosti operacij doma in v tujini.



75. OBLETNICA ŽENEVSKIH KONVENCIJ

BESEDILO SSK

FOTO Bruno Toič

Vavli Ministrstva za obrambo Republike Slovenije so v sredo, 16. oktobra, odprli priložnostno razstavo z naslovom *75. obletnica ženevskih konvencij*, ki jo je pripravil Vojaški muzej Slovenske vojske. Zbrane sta ob odprtju nagovorila državni sekretar Ministrstva za obrambo dr. Damir Črnčec ter generalni direktor Direktorata za vojne veterane in vojaško dediščino mag. Matjaž Ravbar.

Državni sekretar Črnčec je poudaril, da smo v Sloveniji vedno spoštovali mednarodno pravo in ženevske konvencije. »To je temelj, na katerem gradimo prihodnost in s katerim zagotavljamo, da se kršitve vojaškega prava ne bodo tolerirale,« je dejal. Povedal je tudi, da pripadniki Slovenske vojske delujejo v skladu z mednarodnim vojaškim pravom, tako doma kot v tujini, na kar se jih pripravi že pred odhodom na mednarodne misije. Lekcije iz preteklih vojn so namreč ključno vodilo, kako se izogniti prihodnjim konfliktom. Državni sekretar je spomnil tudi na slovensko osamosvojitveno vojno, med katero so bili vojni ujetniki jugoslovanske vojske, ki so se predali na slovenskem ozemlju, obravnavani v skladu z mednarodnim vojaškim pravom, na kar smo še posebej ponosni. »Tudi sodobne konflikte bi bilo treba reševati na enak način – mednarodno vojaško pravo bi moralo biti pravna podlaga za njihovo reševanje, čeprav v praksi tega ne vidimo pogosto,« je še dodal državni sekretar Črnčec.

Razstava z naslovom *75. obletnica ženevskih konvencij*, katere avtor je

Kustos vojaškega muzeja Mladen Horvat je obiskovalcem predstavil vsebino razstave.

mag. Mladen Horvat, kustos Vojaškega muzeja Slovenske vojske, obiskovalcem predstavi vse štiri konvencije. Te skupaj s tremi dodatnimi protokoli predstavljajo temelj mednarodnega humanitarnega prava med oboroženimi konflikti, saj določajo pravne standarde za humano ravnanje v vojni ter opredeljujejo osnovne pravice vojnih ujetnikov, vojaškega in medicinskega osebja ter civilistov. Prav tako določajo pravila za zaščito in skrb za ranjence ter bolnike na območju vojaških spopadov in v zaledju. Slovenska teritorialna obramba, milica in Rdeči križ so te konvencije prvič uporabili med osamosvojitveno vojno leta 1991, predvsem za zagotavljanje pomoči ranjencem ter omogočanje prebeglim in ujetim vojakom Jugoslovanske ljudske armade, da so se vrnil domov. Tudi po osamosvojitvi Slovenija dosledno zagovarja spoštovanje načel mednarodnega humanitarnega prava.

Preverjanje je potekalo pod budnim očesom izkušenih ocenjevalcev.



➡ ZAŠČITA IN REŠEVANJE

V RADOVLJICI NAJBOLJŠE EKIPE PRVE POMOČI

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

V soboto, 5. oktobra, je v mestnem središču Radovljice potekalo jubilejno 30. državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa Slovenija, ki so ga skupaj organizirali Rdeči križ Slovenije, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje ter Občina Radovljica. Petnajst najboljših ekip iz vse Slovenije, ki so na izbirnih preverjanjih pokazale največ znanja, je svojo usposobljenost iz dajanja prve pomoči preverjalo na sedmih delovnih točkah, na prikaznih mestih pa so svoje poslanstvo in opremo predstavile tudi druge enote iz sistema zaščite in reševanja.

Izjemna pokrajinska raznovrstnost Slovenije povečuje možnost za nastanek naravnih in drugih nesreč, ki lahko povzročijo gmožno škodo ali ogrozijo človeška življenja. Ob velikih naravnih in drugih nesrečah obstaja možnost, da je veliko oseb poškodovanih ali obolelih, okoliščine pa lahko poklicni zdravstveni službi onemogočajo hiter dostop do prizadetega prebivalstva. V takih primerih se pokaže pomen sil za zaščito, reševanje in pomoč, katerih del so tudi ekipe prve pomoči. Te ob naravnih in drugih nesrečah opravljajo najpomembnejše poslanstvo – zaščititi in reševati človeška življenja. Usposobljenost ekip prve pomoči je zato ključna za zagotavljanje učinkovitega in hitrega ukrepanja pri oskrbi poškodb, preprečevanju zapletov, lajšanju trpljenja ter povečanju možnosti za preživetje življenjsko ogroženih oseb. S povečanjem števila nesreč in nenadnih obolenj se povečujejo tudi potrebe po dajanju prve pomoči. Pomembnosti obvladovanja osnovnih veščin pa se po navadi zavemo šele, ko se znajdemo v situacijah, v katerih bi s pravilnimi ukrepi lahko rešili življenje sočloveku. Podatki kažejo, da prebivalci naše države žal še vedno premalokrat izvajajo prvo pomoč ob nesrečah, čeprav bi s tem lahko močno omilili posledice, poznejše zdravstvene zaplete in trajanje hospitalizacije pri poškodovanih ali obolelih.

VSAK LAHKO REŠI ŽIVLJENJE

Rdeči križ Slovenije in Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje



v sodelovanju z gostujočimi občinami že več let skrbita za preverjanje znanja iz prve pomoči. Tako želita prispevati k večji ozaveščenosti o pomenu znanja in veščin laične prve pomoči v Sloveniji, predvsem pa povečati število usposobljenih za dajanje prve pomoči. Dogodki, kot je državno preverjanje usposobljenosti, so namenjeni tudi spodbujanju in podpori posameznikom pri izvajanju prve pomoči. Veliko ljudi se je teh veščin naučilo na tečajih, ki jih skladno z javnimi pooblastili izvajajo na Rdečem križu Slovenije, saj je prav poučevanje laičnega prebivalstva eno izmed temeljnih poslanstev te najstarejše slovenske humanitarne organizacije.

Jubilejno 30. državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči Civilne zaščite in Rdečega križa Slovenije se je začelo s slavnostnim odprtjem, na katerem so zbrane ekipe in obiskovalce nagovorili radovljiški župan Ciril Globočnik, vodja Sektorja za operativno na Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje Branko Sojer ter predsednica Rdečega križa Slovenije Ana Žerjal. Gostitelj dogodka, radovljiški župan, je poudaril, da na občini podpirajo prostovoljstvo, zato so veseli in počaščeni, da jubilejno državno preverjanje usposobljenosti ekip prve pomoči poteka prav v njihovem mestu, ki je eno najstarejših slovenskih mest. Branko Sojer z Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje je izpostavil pomembnost povezanosti in usklajenega delovanja znotraj sistema sil za zaščito in reševanje. Predsednica Rdečega križa Slovenije pa je dejala, da pri Rdečem križu Slovenije deluje več kot deset tisoč prostovoljcev. Izpostavila je, da je izvajanje prve pomoči eno najpomembnejših poslanstev te organizacije, ter dodala, da na Rdečem križu Slovenije poleg nujnosti širjenja znanja o prvi pomoči vedno poudarjajo tudi pomen vseživljenjskega učenja prve pomoči. Njihov slogan se namreč glasi: *Vsak lahko reši življenje*. Ekipe je po uvodnih nagovorih pred odhodom na delovišča in počivališča s pravili seznanil še strokovni vodja preverjanja ter predsednik



Člani ekip so morali prikazati različno znanje iz postopkov prve pomoči.



Ekipe so se na deloviščih srečevale z realističnimi scenariji.

Strokovnega centra za prvo pomoč pri Rdečem križu Slovenije Tine Pelcl.

ZNANJE IZ PRVE POMOČI PRIKAZALI NA SEDMIH DELOVIŠČIH

Petnajst sodelujočih ekip Civilne zaščite in Rdečega križa Slovenije je moralo na sedmih delovnih točkah uporabiti vse znanje, veščine in tudi izkušnje pri zagotavljanju prve pomoči in tudi prve psihološke pomoči. Dodatni izzivi za ekipe so bili omejen čas in razmeroma kratki odmori med posameznimi delovnimi točkami,



kar je dodatno otežilo pravilno odzivanje na nesreče ter situacijo naredilo še bolj realistično. Na delovnih točkah po središču Radovljice so se sodelujoče ekipe srečevale z realističnimi scenariji. Prikazati so morale ukrepanje ob delovni nesreči, tragičnem dogodku na pikniku, pomanjkljivi opremljenosti na turističnem ogledu lokalnih znamenitosti, nenadnem poslabšanju zdravstvenega stanja, družinskih težavah ter množični prometni nesreči. Pestro dogajanje je bilo tudi na počivališčih, kjer so se predstavljali pripadniki sistema sil za zaščito in reševanje, in sicer Prostovoljno gasilsko društvo Radovljica, Policijska postaja Radovljica, Rdeči križ Slovenije, vodniki reševalnih psov, Gorska reševalna služba, Jamarska reševalna služba in Podvodna reševalna služba, ter lokalne organizacije in društva, ki so poskrbeli za kulinarično popestritev dogodka z domačimi dobrotami ter slastnimi čokoladnimi izdelki.

ZMAGALA JE KOPRSKA EKIPA RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE

Po koncu večurnega preverjanja so razglasili rezultate in podelili zaslužene nagrade najboljšim. To so storili podpredsednik Rdečega križa Slovenije Franci Strniša, direktorica Urada za preventivo, usposabljanje in načrtovanje pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje Olga Andrejek ter generalna sekretarka Rdečega križa Slovenije Cvetka Tomin. Nagrado za najboljšega vodjo ekipe je prejel Franci Judež, vodja prve ekipe novomeškega območnega združenja Rdečega križa, ta ekipa pa je osvojila tudi nagrado za najbolje opravljen teoretični del preverjanja. Med sodelujočimi ekipami je tretje mesto pripadlo prvi ekipi iz Šentjurja, ki jo sestavljajo pripadniki tamkajšnjega območnega združenja Rdečega križa, gasilske zveze in civilne zaščite, drugo mesto pa je osvojila prva ekipa novomeškega območnega združenja Rdečega križa. Skupne ekipne zmage so se razveselili člani ekipe koprškega območnega združenja Rdečega križa.

PRAZNOVANJE ŽIVLJENJA IN MODROSTI

BESEDILO Petra Apšner

FOTO Petra Apšner in arhiv Festivala za tretje življenjsko obdobje

Od 30. septembra do 2. oktobra je v Cankarjevem domu v Ljubljani že 23. leto zapored potekal tradicionalni Festival za tretje življenjsko obdobje. Ta edinstveni dogodek, namenjen starejšim, njihovim družinam in vsem, ki se zanimajo za aktivno ter kakovostno staranje, je znova ponudil bogat program, na dogodku pa se je v razstavnem prostoru predstavilo tudi Ministrstvo za obrambo. Festival za tretje življenjsko obdobje je največja prireditev za starejše v Evropi, letos pa je potekal pod geslom *Vsi smo ena generacija*. Leta 2024 festival zaznamuje svojo 23-letnico obstoja, že od začetka pa se posveča aktivnemu staranju, izboljšanju kakovosti življenja starejših in uresničevanju solidarnosti med generacijami. Več kot 160 razstavljalcev, 120 kulturnih točk in 40 delavnic je tako poskrbelo za pestro dogajanje v hramu slovenske kulture.

POUDAREK NA AKTIVNEM STARANJU IN MEDGENERACIJSKEM SODELOVANJU

Letos je bil festival še posebej osredotočen na aktivno staranje, kar se je kazalo v širokem naboru dogodkov, katerih cilj je bil spodbuditi starejše, da ostanejo telesno in duševno aktivni ter se še naprej vključujejo v družbo. Organizatorji so na festivalu izpostavili pomen medgeneracijskega sodelovanja, saj lahko izmenjava izkušenj in znanja med mladimi ter starejšimi pripomore k boljšemu razumevanju in kreptvi vezi med generacijami. Festival je ponudil tudi številne delavnice, namenjene spodbujanju aktivnega preživljanja prostega časa, ohranjanju duševne in telesne kondicije ter vključevanju starejših v sodobne digitalne tehnologije. Poleg izobraževalnih vsebin je bil festival tudi pravi kulturni dogodek, saj so nastopili številni domači pevci in plesalci, ki so s svojimi nastopi navdušili obiskovalce.

MINISTRSTVO ZA OBRAMBO VSAKO LETO DEL FESTIVALA

Tudi letos je na festivalu sodelovalo Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije. V razstavnem prostoru je Sektor za vojaške zadeve Direktorata za obrambne zadeve predstavil skrb za nekdanje pripadnike in pripravo kadra za odhod iz vojaške službe, potekali pa sta tudi promocija vojaškega poklica ter predstavitev možnosti zaposlitve v Slovenski vojski. »Glavni poudarek predstavitev na festivalu je bil prikaz Ministrstva za obrambo kot delodajalca, ki skrbi za pripadnike Slovenske vojske ob prehodu v pokoj in za že upokojene vojake,« je povedala Vesna Kalaković Mahnič, vodja Oddelka za odhode iz vojaške službe. Ob tem je poudarila tudi pomen medgeneracijskih skupin za kakovostno staranje ter vlogo medgeneracijskih družabnih središč. »Upokojeni pripadniki Slovenske vojske imajo v okviru skrbi za nekdanje pripadnike možnost vključevanja v različna stanovska društva na obrambnem področju, med katerimi je tudi Medgeneracijsko prostovoljsko društvo Ministrstva za obrambo. Prav tako se lahko vključijo v medgeneracijsko informativna družabna središča Ministrstva za obrambo, ki jih je po Sloveniji trenutno pet. V teh središčih se srečujejo tudi medgeneracijske skupine za kakovostno staranje, ki povezujejo pripadnike Slovenske vojske in zaposlene v upravnem delu ministrstva z upokojenimi vojaki in uslužbenci



Na otvoritveni slovesnosti je s komorno zasedbo klarinetov nastopil Orkester Slovenske vojske.



Na okrogli mizi je Franc Kokalj z Ministrstva za obrambo predstavil dobre prakse predupokojitvenih seminarjev.

ministrstva ter njegovih organov v sestavi,« je pojasnila Vesna Kalaković Mahnič.

BOGATA PREDSTAVITEV DEJAVNOSTI MINISTRSTVA ZA OBRAMBO

V razstavnem prostoru Ministrstva za obrambo so sodelovali Oddelek za odhode iz vojaške službe, Sektor za vojaške zadeve, Direktorat za obrambne zadeve, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Direktorat za vojne veterane in vojaško dediščino (Vojaški muzej Slovenske vojske), Medgeneracijsko prostovoljsko društvo Ministrstva za obrambo ter Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo. Na stojnici Oddelka za odhode iz vojaške službe je bila postavljena vitrina, v kateri



Na stojnici Ministrstva za obrambo so se predstavili organizacijske enote in društva.

so bila razstavljeni ročna dela članic Medgeneracijske informativnega družabnega središča Ljubljana in Medgeneracijske skupine za kakovostno staranje Aljaž iz Kranja. Predstavljen je bil tudi zbornik *Modrost v jeseni*, ki je izšel ob praznovanju desete obletnice ustanovitve Medgeneracijskega prostovoljskega društva Ministrstva za obrambo. Člani medgeneracijske informativnih družabnih središč in medgeneracijskih skupin za kakovostno staranje so obiskovalcem predstavili svoje delovanje in sodelovanje z obrambnim ministrstvom. Društvo upokojencev Ministrstva za obrambo je na svojem delu razstavnega prostora predstavilo svoje delovanje in skrb za nekdanje zaposlene, Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje pa je na svoji stojnici predstavila preventivne aktivnosti zaščite in reševanja. Vojaški muzej Slovenske vojske je na 23. festivalu za tretje življenjsko obdobje sodeloval z razstavo o generalu Rudolfu Maistru. V okviru festivala je potekala tudi okrogla miza z naslovom *Kako iz aktivnega dela v aktivno upokojitev*, na kateri je sodeloval Franc Kokalj z Oddelka za odhode iz vojaške službe, ki je predstavil organizacijo predupokojitvenih seminarjev za pripadnike Slovenske vojske in zaposlene v upravnem delu Ministrstva za obrambo.

SPOPADANJE Z DEZINFORMACIJAMI

BESEDILO Borut Podgoršek in Mateja Trunk Hrvatin
GRAFIKA Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje

Deinformacije vse bolj postajajo del našega vsakdana, zato sta ozaveščanje in prepoznavanje lažnih informacij v boju proti njim zelo pomembni, če ne celo ključni za ohranitev demokracije. Po navedbah Urada Vlade Republike Slovenije za komuniciranje so dezinformacije dokazljivo lažne ali zavajajoče informacije, ki so ustvarjene, predstavljene in razširjene z namenom zavajanja ali doseganja ekonomske ali politične koristi, pri čemer lahko povzročijo javno škodo. Med dezinformacije ne spadajo zavajajoče oglaševanje, napake pri poročanju, satira in parodija ter jasno označene mnenjske novice in komentarji.

Ena izmed mednarodnih organizacij, ki spodbuja vlade in družbo k boju proti hibridnim grožnjam, je Center odličnosti za boj proti dezinformacijam s sedežem v Helsinkih na Finskem. Center je odprt za vse države Evropske unije in Nata, vanj pa je trenutno vključenih 36 držav. Njegovo poslanstvo je okrepiti varnost sodelujočih držav in organizacij z zagotavljanjem strokovnega znanja ter usposabljanja za boj proti hibridnim grožnjam. To dosegajo z izmenjavo najboljših praks, dajanjem priporočil ter preizkušanjem novih idej in pristopov. Center prav tako krepi operativne zmogljivosti sodelujočih držav z usposabljanjem strokovnjakov in organizacijo praktičnih delavnic. Ena izmed takih delavnic je potekala 1. in 2. oktobra v finski prestolnici. Na delavnici za boj proti dezinformacijam smo predstavniki 24 držav preučevali sodobne pristope k zaznavanju in analizi dezinformacijskih kampanj, odzivanju nanje ter okrevanju po njih. Približno 50 udeležencev je sodelovalo na delavnici, zasnovani za obravnavo strateške in taktične ravni boja proti tem informacijskim grožnjam. Izpostavljena je bila tudi dobra praksa ene izmed držav, ki je s kampanjo *Preveri dejstva* redno obveščala javnost o tem, kako prepoznati dezinformacije. V Sloveniji pa trenutno poteka kampanja *Ustavimo dezinformacije – PreBERI, preMISLI, PREVERI*, ki jo izvajata Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje in Ministrstvo za digitalno preobrazbo, ob podpori delovne skupine Sekretariata Sveta za nacionalno varnost za odzivanje na dezinformacije. Med ključnimi temami delavnice so bile štiri obrambne linije, ki ponujajo celovit okvir za zaščito javnosti pred dezinformacijami in jih v nadaljevanju podrobneje predstavljamo.

PRVA OBRAMBNA LINIJA

Prva obrambna linija se osredotoča na zgodnje zaznavanje dezinformacij, kar omogoča pravočasno ukrepanje. Na taktični ravni se uporabljajo napredna orodja za spremljanje ključnih besed, ključnikov in drugih kazalnikov, ki kažejo na širjenje dezinformacij na družbenih omrežjih. Ta pristop omogoča hiter odziv na potencialno nevarne kampanje. Na strateški ravni pa zaznavanje vključuje vzpostavitev nacionalnih sistemov za dolgoročno

spremljanje in analizo digitalnega prostora. Nekatere države so razvile mehanizme, ki neprekinjeno spremljajo spletne vsebine in prepoznajo grožnje. Pri tem je zelo pomembno mednarodno sodelovanje, ki omogoča izmenjavo informacij in boljše razumevanje globalnih trendov dezinformacij.

DRUGA OBRAMBNA LINIJA

Po zaznavanju je treba opraviti natančno analizo dezinformacij. Na taktični ravni to pomeni raziskovanje izvora dezinformacij ter razumevanje poti njihovega širjenja prek različnih platform. Ključna naloga je prepoznati motive in akterje, ki stojijo za dezinformacijskimi kampanjami, pri čemer je analiza avtomatiziranih botov ena izmed pogosto uporabljenih tehnik. Na strateški ravni pa se analiza osredotoča na prepoznavanje dolgoročnih vzorcev in groženj, ki lahko destabilizirajo politične ali družbene strukture. Tudi tu mednarodno sodelovanje omogoča globlje razumevanje globalnih dezinformacijskih kampanj in njihovih vplivov na nacionalno občinstvo.

TRETJA OBRAMBNA LINIJA

Po prepoznavi in analizi dezinformacij je nujno hitro ter učinkovito odzivanje. Na taktični ravni se to izvaja z uradnimi izjavami na družbenih omrežjih in drugih platformah, ki zavračajo lažne trditve ter širijo resnične informacije. Pomembno je, da odzivi dosežejo široko občinstvo, zato se uporabljajo isti ključni izrazi in ključniki kot pri širjenju dezinformacij. Strateško gledano pa je odziv osredotočen na dolgoročno krepitev zaupanja v uradne vire informacij, pri čemer je zelo pomembna transparentna komunikacija, saj krepi zaupanje javnosti v verodostojne vire in zmanjšuje ranljivost za dezinformacije.

ČETRTA OBRAMBNA LINIJA

Zadnja obrambna linija se osredotoča na dolgoročno popraviljanje škode, ki jo povzročijo dezinformacije, ter na krepitev odpornosti javnosti. Na taktični ravni to pomeni spremljanje odziva javnosti na popravljene informacije in ugotavljanje, ali dezinformacije še vedno krožijo. Če je treba, se sprožijo dodatni komunikacijski ukrepi. Na strateški ravni pa okrevanje vključuje izobraževalne kampanje in spodbujanje medijske pismenosti, pri čemer je podarek na tem, da državljani prepoznajo lažne informacije in preverijo vire, preden jim zaupajo. Četrta obrambna linija vključuje tudi pravni boj proti akterjem, njihovo diskreditacijo in celo javno objavo njihovih imen. Sodelujoči na delavnici so izpostavili tudi sodelovanje z lastniki socialnih omrežij, ki lahko blokirajo določene uporabnike ali skupine. Skrajni ukrep so tudi blokade IP-naslovov in spletnih strani.

CILJ SPOPADANJA Z DEZINFORMACIJAMI

Štiri obrambne linije predstavljajo celovit in strukturiran pristop, ki združuje taktične in strateške ukrepe v boju proti dezinformacijam. Vsaka država se po svojih najboljših močeh zoperstavlja dezinformacijam, večini pa je skupno pomanjkanje kadrov in finančnih sredstev, kar omejuje končni uspeh boja proti njim. Poleg tega se postavlja vprašanje, kako doseči zaupanje v vlado med državljani in vse ciljne publike ter kako deliti informacije, ki jih imamo. Panelisti na delavnici so izpostavili pomen vključevanja akademske sfere in nevladnih organizacij ter ozaveščanja novinarjev in urednikov ter ne nazadnje tudi znanih oseb in vplivnežev. Pomembna koraka sta tudi preverjanje dejstev in uvajanje ozaveščanja o dezinformacijah v šole, kar lahko močno omili vpliv

Vladni urad za komuniciranje
in Ministrstvo za digitalno
preobrazbo izvajata kampanjo
Ustavimo dezinformacije.

dezinformacijskih kampanj, saj se povečuje digitalna pismenost ter posledično zmožnost ločevanja med zanesljivimi in nezanesljivimi viri. Vsekakor je boj proti dezinformacijam dolgoročen izziv. Zanimiv je tudi pogled na prihod umetne inteligence, ki je hkrati del rešitve in del problema. Možnost zlorab v dezinformacijskih kampanjah umetna inteligenca postavlja na povsem novo raven. Kako se bomo spopadali s tem orodjem oziroma kdo ga bo uporabil bolj kreativno, bo pokazal čas. Zato so mednarodno sodelovanje in izmenjava dobrih praks ter usklajevanje med državami in organizacijami ključni za čim boljše doseganje ciljev v boju proti dezinformacijam, kar je poudarila tudi delavnica v Helsinkih. Glavna cilja takega pristopa pa nista le hitro zaznavanje in učinkovito obvladovanje trenutnih dezinformacijskih kampanj, temveč tudi dolgoročno krepitev družbene odpornosti ter sposobnosti javnosti za prepoznavanje in zavračanje lažnih informacij, kar je ključnega pomena za zagotavljanje varne ter informirane družbe, odporne na prihodnje izzive dezinformacij.



Kako prepoznati dezinformacije



PREVERITE VIR

Raziščite spletni portal, preverite njegovo poslanstvo in poiščite kontaktne podatke.



PREBERITE CELO NOVICO

Naslovi so lahko zavajajoči – ali se vsebina in naslov ujemata ali gre le za vabo za klik?



PREVERITE AVTORJA

Preverite, kdo je avtor novice. Mu lahko zaupate? Je to sploh resnična oseba?



PREVERITE JEZIK

Če se v besedilu pojavljajo slovnične napake in nenavadne besede, je verjetno, da gre za strojno ustvarjeno besedilo.



DODATNI VIRI

Preverite, ali o novici poročajo tudi drugi, zanesljivi viri.



PREVERITE FOTOGRAFIJE IN VIDEOPOSNETKE

Bodite pozorni na prirejene fotografije. Z orodjem za obratno iskanje lahko preverite, ali je slika izvzeta iz konteksta in zlorabljena za širjenje lažnih informacij.



PREVERITE DATUM

Preverite, kdaj so drugi poročali o dogodku ali pa datume komentarjev.



JE TO ŠALA?

Če je novica preveč nenavadna, gre morda za šalo.



OZAVESTITE PREDSDOKE

Razmislite, ali vaša prepričanja vplivajo na vašo presojo.



VPRAŠAJTE STROKOVNJAKE

Novico preverite na portalih za preverjanje dejstev (npr. NE/JA razbijalka mitov, Jadranski observatorij za digitalne medije in EUvsDisinfo).

Narodni oglas: Ministrstvo za digitalno preobrazbo in Urad vlade za komuniciranje

FORTIFIKACIJA NA SLOVENSKEM: STARI VEK

BESEDILO Aleš Zelenko

FOTO Brane Blokar in Luka Škerjanec

Fortifikacija po Slovarju slovenskega knjižnega jezika pomeni utrjevanje zemljišča v obrambne namene. Beseda izvira iz latinskih izrazov *fortis* (močan) in *facere* (narediti). Kakšno povezavo ima fortifikacija s Slovenijo in zakaj je v preteklosti kdo vojaško utrjeval ozemlje naše domovine? Ob tem bi lahko celo postavili hipotezo, da se Slovenci premalo zavedamo pomena geostrateške lege svoje dežele in slavne vojaške preteklosti. In čeprav je slovenska zgodovina v literaturi dobro predstavljena, so vojaški vidiki pogosto zapostavljeni.

Fortifikacije obstajajo že od praveka. Spopadi za vire preživetja med bolj ali manj organiziranimi skupinami naših prednikov so bili pogosti, roparski napadi pa stalnica. Zmagovalec je poraženemu odvzel hrano in ga, če je imel srečo, pustil pri življenju, da si je lahko do zime obnovil zaloge. Porazenci so bili pogosto zaslužnjeni, še posebej otroci in ženske, moški pa ubiti. V najslabšem primeru je bila celotna skupnost uničena ali pa je umrla od lakote. Zato so bile fizične ovire okrog naselij nujne. Že iz neolitika poznamo prve lesene palisade okrog takratnih primitivnih naselij, ki so bila pogosto nameščena na vzpetinah. Za gradbeni material so sprva uporabljali zemljo in les, pozneje še kamenje. Z razvojem vojaških organizacij so se povečale napadalne zmožnosti, kar je povečalo potrebe po obrambi. Bojevniki različnih plemen in vojaki prvih vojsk so odhajali na vedno daljše roparske pohode in osvajanja ozemelj, ki so čez čas pogosto prerasli v migracije in naselitev, domačini pa so bili pobiti, zaslužnjeni, pregnani ali asimilirani. S pojavom vedno naprednejših obrambnih elementov, kot so jarki, obzidja, obrambni stolpi in vhodi z več vrati, tudi dviznimi, so se razvijali tudi oblegovalna sredstva, na primer katapult, ovni, oblegovalni stolpi, in oblegovalne tehnike, kot je spodkopavanje obzidja. Izdelava teh struktur pa je zahtevala posebno znanje, ki so ga imeli le redki in zelo cenjeni mojstri.

Ozemlje današnje Slovenije z vidika organiziranega nasilja v srednjem veku seveda ni bilo nobena izjema. Prvotni prebivalci se verjetno niso zavedali pomembne geostrateške lege svoje dežele, ki leži na stičišču Alp, Panonske nižine, Dinarskega gorstva in Sredozemlja. Če se poskušamo zživeti v vlogo poveljnika staroveške vojske ali plemenskega poglavarja, ki si prizadeva za osvajanja proti zahodu oziroma vzhodu Evrope, naletimo na izzive. Oborožena sila, sestavljena iz pehote in konjenice, oziroma plemo na premiku v iskanju boljšega življenja z moškimi bojevniki, ženskami, otroci in starejšimi sta se premikala počasi ter sta morala najti najkrajšo pot do naslednjega vira



preživetja. Logistika v zametkih ni mogla dolgoročno oskrbeti take množice ljudi, zato so se večinoma zanašali na lokalne vire. Naselij z živžem je bilo malo, razdalje med njimi so bile velike, komunikacije pa slabe. Cest ni bilo veliko ali pa so se ob prvem dežju spremenile v blato, pozimi pa so bile neprepoznave. Velika območja so pokrivali neposeljeni gozdovi, polni divjih zveri, varne in označene poti skozi njih pa so bile redke. Številne evropske reke so predstavljale nepremostljive ovire za večino vojsk, prav tako hribovit in gorski teren. Že samo premik po ravnem terenu s slabimi ali neobstoječimi cestami je bil izziv za vojake, kaj šele za civiliste. Na odprtem je bilo vsaj dovolj trave za



Ostanki rimske trdnjave v središču Ajdovščine

pašo konjev, ki je v gozdovih in gorah ni bilo. Poleti je nad kolonami žgalo sonce, pozimi sta jih hladila veter in sneg, spomladi in jeseni pa močil dež. Vojska oziroma plemo na poti nista imela največjih izgub zaradi boja, temveč zaradi lakote, bolezni, vročine, mraza in izčrpanosti. Osvajanje osrednje Evrope skozi današnjo Nemčijo se je neuspešno končalo tudi za Rimski imperij. Rimskim legijam

kljub visoki organiziranosti in sposobnosti za gradnjo mostov, cest in oskrbovalnih postaj v zaledju ter logistiki ni uspelo pokoriti divjih germanških plemen. Ni bilo večjih jasno prepoznavnih naselij, katerih osvojitve bi pomenila dokončno predajo številnih plemen, ni bilo cest in oskrbe, temveč predvsem polja in obsežni gozdovi. Rim je tako leta 9, po popolnem uničenju treh legij v Tektoburškem gozdu, opustil zamisel o osvojitvi Germanije in se utrdil na zahodnem bregu Rena, kjer je zgradil znameniti limes – utrjeno obrambno črto, dolgo več kot 550 kilometrov. Tudi gorski teren skozi današnji Švico in Avstrijo je bil neugodna pot za osvajalce, kar potrjuje primer Hanibala, ki naj bi leta 218 pr. n. št. ob prečkanju Alp izgubil polovico svoje vojske.

Na južni strani Alp in Karavank, na območjih današnjih Italije in Slovenije, je bilo osvajanje lažje. Pot čez Padsko nižino ob reki Pad je bila ravninska, osvajač pa so imeli ves čas napredovanja na voljo dovolj pitne vode in hrane, saj so bila vsa večja naselja staroselcev skoncentrirana ob rekah. Ob prehodu v današnjo Slovenijo so osvajačce pričakali gozdovi in gore, vendar so dobro prehodne doline in kotline v smeri zahod–vzhod ob številnih rekah (Vipava,

Sava, Drava, Krka) omogočile hitrejši premik vojsk. Tako je slovensko ozemlje v zgodovini služilo kot ključna pot iz zahodne v vzhodno Evropo. Več kot dve tisočletji je najpomembnejša komunikacija potekala v smeri Ajdovščina–Hrušica–Logatec–Vrhnika–Ljubljana–Trojane–Celje–Ptuj. Vzhodneje v Panonski nižini, na območju današnje Madžarske, je bila edina velika vodna ovira Donava.

Območje današnje Slovenije je bilo predmet številnih spopadov, zato lahko celo rečemo, da je zgodovina Slovenije zgodovina osvajanj in vojn. Kdo je prvotno živel na tem območju? Uradni podatki segajo v 8. stoletje pr. n. št., ko naj bi na tem območju vladala ilirska plemena. V 4. stoletju pr. n. št. so začeli to območje osvajati in naseljevati Kelti. Živel so v gradiščih – utrjenih naseljih, kot so na primer Ančnikovo gradišče, Poštela, Stična, Vače in drugi, običajno postavljenih na vzpetinah. V Sloveniji poznamo okrog 600 gradišč in veliko krajev po imenu Gradišče, in po navadi je tam v preteklosti res bilo utrjeno naselje. Dobro ohranjeni ostanki gradišč, predvsem temelji zidov, so še danes vidni v številnih krajih. Od 2. stoletja pr. n. št. do 1. stoletja n. št. si je Rim s hudimi boji podredil območje današnje Slovenije. V spopadu za utrjeno glavno mesto ilirskega plemena Japodov Metulum – po različnih virih današnji Šmihel pod Nanosom, Metulje na Blokah ali Matulje na Hrvaškem – je bil leta 35 pr. n. št. ranjen bodoči cesar Oktavijan, umrli pa so skoraj vsi prebivalci mesta. V velikem ilirskem uporu med letoma 6 in 9 so se prebivalci Balkana uprli Rimu, zamisel združenih upornih plemen je bila med drugim po rimski cesti od Vrhnike čez Slovenijo vdreti v severno Italijo. Boji med uporom naj bi bili hujši od tistih v Germaniji v istem času, kar je Rimljane prisililo v prerazporeditev legij. Od sredine 2. stoletja so na območje današnje Slovenije vpadala barbarska plemena, predvsem germanska, kot so bili Markomani, Langobardi, Ostrogoti in Vizigoti, od 5. stoletja pa tudi Huni. V rimskih državljanskih vojnah so se na našem ozemlju spopadale rimske vojske različnih cesarjev in uzurpatorjev.

Rimski vojaški inženirji (lat. *architecti*) so na območju današnje Slovenije zgradili obsežno infrastrukturo, namenjeno



»Slovenska vojaška zgodovina je zelo bogata, kar potrjujejo številni zgodovinski viri in ostanki fortifikacij.«

predvsem hitrim premikom vojsk. Gostota rimskih cest in postaj ob njih je bila višja kot na sosednjih območjih današnjih Avstrije, Hrvaške in Madžarske. Poleg znanih limesov ob Renu in Donavi je zadnja obramba Italije z vzhoda potekala čez Slovenijo. Postavili so številne fortifikacije, med katerimi je bil najbolj mogočen *Clastra Alpium Iuliarum*, znan tudi kot *Zid na Alpah* oziroma *Zapora Julijskih Alp*, grajen od leta 284 naprej. Ta limes je potekal od Trsata na Hrvaškem proti severu do Čedad v Italiji ter čez pomembne točke, kot so Prezid, Selo, Rob, Rakitna, planota Hrušica, Logatec, Vrhnika in druge. Obrambni sistem je bil dolg okoli 130 kilometrov, s pet metrov visokimi in dva metra

širokimi zidovi, stražni stolpi pa so stali na vsakih 150 korakov. Najmočnejše utrjeni rimski mesta in utrdbe so bili vzdolž glavne rimske komunikacijske poti čez Slovenijo, v smeri Ajdovščina–Hrušica–Logatec–Vrhnika–Ljubljana–Trojane–Celje–Ptuj. Še pred prihodom Rimljanov je na tem območju potekala jantarna pot, ki je bila aktivna od pozne bronaste dobe do konca starega veka (od 7. stoletja pr. n. št. do 5. stoletja n. št.). Ta pot je bila najkrajša in najhitrejša povezava med Baltikom in Sredozemljem, potekala pa je od ustja Visle čez današnja ozemlja Rusije, Poljske, Češke, Slovaške, Madžarske in Slovenije do Ogleja v današnji Italiji. Najpomembnejši obrambni točki sta bili Ajdovščina in Hrušica kot osrednji del sistema. *Clastra ad Fluvium Frigidum* v Ajdovščini je bila trdnjava z obzidjem, dolgim 600 metrov in širokim 3,4 metra, s 14 stolpi. Okoli obzidja je bil izkopen tri metre širok jarek. Na obrambni točki *Ad Pirum* v Hrušici, ki je pokrivala strateško pomembna Postojnska vrata, je stala največja trdnjava, katere obzidje je bilo dolgo 600 metrov, visoko do osem metrov in široko 2,7 metra. Stolpi so bili visoki deset metrov, stalna posadka pa je štela približno 500 mož. Dodatno zunanje obzidje je obsegalo dva kilometra. Druge točke, kot sta bila *Longatico* (Logatec) in *Nauportus* (Vrhnika), so bile manj

4 Ostaline naselbine na Ajdovskem gradcu nad Vranjem pri Sevnici

utrjene. *Atrans* (Trojane) je bil majhna, vendar zelo pomembna vojaška utrdba in poštna postaja, ki je varovala gorski prelaz. Močno utrjena so bila tudi naselja, kot je bila *Emona* (Ljubljana), tedaj manjše mesto z od 3000 do 5000 prebivalci, vendar je imelo kljub temu skoraj dva kilometra dolgo obzidje, visoko od šest do osem metrov in široko do 2,4 metra, z 29 stolpi. Daljši obzidji sta imela *Celeia* (Celje) s 15.000 prebivalci in *Poetovio* (Ptuj), ki je imel več kot 30.000 prebivalcev. Ptuj je bil največje in najbolj utrjeno mesto na območju današnje Slovenije; v tistem času sta imela Dunaj in London polovico manj prebivalcev. Na Ptujju so bile nameščene različne legije, med drugim slavni VIII. legija Avgusta in XIII. legija Gemina.

Omenjena naselja so bila večkrat predmet bojov ter zavzeta in požgana. V *Poetoviu* sta potekali vsaj dve veliki bitki med rimskimi vojskami na Ptujskem polju, mesto pa je bilo tudi večkrat uničeno, med drugim leta 452, ko so ga napadli Huni pod Atilo. Po zadnjem uničenju si Ptuj ni nikoli več povsem opomogel. *Emona* je bila v starem veku požgana vsaj štirikrat, nazadnje leta 452, ko so jo uničili Huni. Istega leta so bili požgani tudi *Celeia* ter naselja in utrdbe na glavni rimski poti čez Slovenijo.

S propadom Zahodnorimskega cesarstva in koncem starega veka so fortifikacije začele propadati, saj jih barbari sprva niso znali graditi in vzdrževati, niti niso videli potrebe po njih. Preživelo rimsko in romanizirano prebivalstvo se je umaknilo na težje dostopna mesta in ponovno začelo bivati v gradiščih, kjer je bilo relativno varno, saj se večini roparskih plemen ni ljubilo odhajati v hribe ali gore, kjer bi bil plen skromen, napor zavzemanja pa velik. Ob naseljevanju pa so postala tudi gradišča tarča rednih napadov.

Slovenska vojaška zgodovina je zelo bogata, kar potrjujejo številni zgodovinski viri in ostanki fortifikacij.

VIRI IN LITERATURA zaradi obsežnosti niso objavljeni, hrani jih avtor besedila.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOT0 arhiv GRC Novo mesto



					FOTO: SAŠO BARANTIN	PROSTOR, V KATEREM SE PRIDOBLJA IN LOMI KAMEN	POMARANČA	ŠPANSKI GOSPOD	SMUČARSKA SKAKALKA KLINEC	VZIDANA PEČ Z ODPRTIM KURIŠCEM	GOVEJI ALI OVČJI HLEV NA PLANINAH		
					GASILSKA HRBTENICA POKONČNOSTI IN ETIKE			3					
					PRIJETNO DIŠEČA SNOV								
					GLAVNO MESTO BAHRAJNA								
					NICK NOLTE			ALFI NIPIČ	IVO JAN	4			
					ZEMLJIN TEČAJ				RAZA, PRAŠKA				
112 905	POJAV PRI GORENJU	KAVNI NADOMESTEK IZ JEČMENA IN CIKORIJE	OSTER PODALJEK PLEVE PRI KLASU, OSINA	INGRID BERGMAN	AVTOR: MATJAŽ HLADNIK CMERA	SLABA ŠOLSKA OCENA	NABOREK, VOLAN ARABCI V ŠPANJI	9			CESTNI JAREK	EVROPSKA OTOŠKA DRŽAVA	
PRIPRAVA ZA OPRIJEMANJE					10				KULTURNA RASTLINA	SMUČI PRESELETIV LJUDI OB NARAVNI NESREČI			
IZDELOVALEC GREBENOV ZA STATVE		6					RAZVAŽA MLEKO NOGO-METAŠ KARIČ						
ŠPORTNI VOLKSWAGEN				RAVNINA, RAVAN KRAJ PRI VRHNIKI					AKONTACIJA, ARA JAPONSKI REŽISER KUROSAWA	8			
OBDELAN KOS POLJA						PEVKA KRAJNCAN SIKAJOČI PLAZILEC					ANŽE KOPITAR NAŠ PISATELJ (ANTON)		
AMERIŠKA FILMSKA IGRALKA FONDA				11	POSPEŠUJE GORENJE NAVVIŠJA GORA S. AMERIKE				HERNUJA BOJAN EMERŠIČ				
POMOČ: AKIRA, ARDA, FOT, TRIBUN	GASILSKA SOLIDARNOST IN SLOŽNOST	NAJDALUŠA REKA V RODOPIH OGNJENI PETELIN				STARORIM. DAVČNI URADNIK GIBON ALI ŠIMPANZ		1			HUNSKI KRALJ, BIČ BOŽJI	VELIKA OBREME-NITEV GASILCEV V AKCIJI	
SERGEJ PAHOR		5	GLASBENI ARANŽER ŽGUR EDEN IZMED MEDIJEV				ELON MUSK	40. PREDSEDNIK ZDA (RONALD) GLAS PRI PRELOMU				12	
SPAJKA				ŠPIČA PRI KOLESU KOS SUKANCA						CUNJA, KRPA ENOTA ZA OSVETLJENOST			
OZEK PAS KOPNEGA ALI MORJA						NAZIV ETBIN KRISTAN			SMUČAR FLISAR PRIMOŽ RAMOVŠ				
OGNJE-GASEC							SREDSTVO ZA SPAJANJE		2				
SEVERNO POLARNO OBMOČJE						7	IZDELOVALEC KRTAČ						

Nagradno geslo:

[illegible]

1	2	3	4	8	7	6	11	12
---	---	---	---	---	---	---	----	----

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke: **MUZEJSKI VIKEND.**

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Ines Glavan**, Velike Kompolje 15, 1295 Ivančna Gorica,
- ▶ **Jernej Jakob**, Tomšičeva 8, 8210 Trebnje,
- ▶ **Ivan Zalar**, Jezero 72d, 1352 Preserje.

Nagrajencem čestitamo.

Tokratna križanka je nastala v okviru projekta Oktobar – mesec požarne varnosti, v katerem sodelujejo Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje, Gasilska zveza Slovenije, Združenje slovenskih poklicnih gasilcev ter Slovensko združenje za požarno varstvo. Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede, **13. novembra 2024**, na naslov **SZPV, Dimičeva ulica 13, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **info@szpv.si**. Nagradenci bodo prejeli simbolično nagrado.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

ČLOVEK – BITJE SPOMINA

Ena izmed bistvenih lastnosti vsakega človeka je, da ima spomin. Spominjamo se ljudi, dogodkov, izkušenj, občutkov, ki smo jih doživeli, in veliko drugih stvari. Spomin ima tudi vlogo učitelja za življenje. Iz preteklih izkušenj se učimo, kaj

je dobro in kaj slabo, kaj vredno ponavljati in česa ne bi smeli več ponoviti. Spomin ni le nekaj, kar zadeva posameznika, temveč je tudi del življenja skupnosti – sorodstva, skupin, narodov in drugih skupnosti, v katere se človek združuje ali s katerimi je povezan. Ta spomin imenujemo kolektivni spomin, ki je tudi eden izmed graditeljev identitete skupnosti. Brez spomina ni identitete, tako osebne kot družbene.

Konec oktobra in v začetku novembra praznujemo dva praznika. Prvi je dan suverenosti, ko je naša domovina postala suverena država in je še zadnji vojak Jugoslovanske ljudske armade zapustil slovenska tla, drugi pa dan spomina na mrtve. Oba dneva sta dneva spomina. Dan suverenosti priključuje v naš kolektivni spomin temeljne dogodke naše samostojnosti, neodvisnosti in suverenosti, na katerih temelji naša narodna identiteta. Dan spomina na mrtve pa nas spomni na naše pokojne, ki so bili del našega življenja in s katerimi smo delili skupne trenutke ter so tako postali del naše osebne identitete.

Naj nikoli ne pozabimo, kdo smo, da bomo vedeli, kam gremo.

Matjaž Muršič Klenar, VVIK

Prebrali smo knjigo HYBRID THREATS, CYBERTERRORISM AND CYBERWARFARE



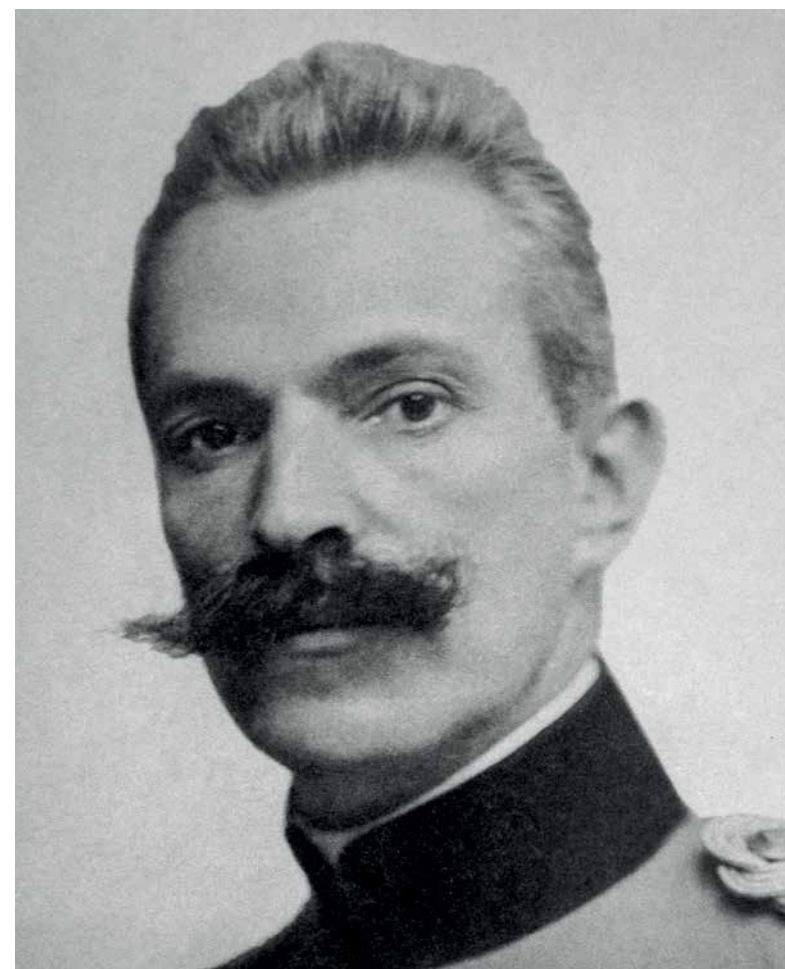
Avtorji zbornika poglobljeno obravnavajo naraščajoče hibridne grožnje, ki so posledica tehnološkega razvoja in predstavljajo resno nevarnost za sodobno informacijsko družbo. Kibernetški prostor kot globalni prostor postaja posebno področje človekovega delovanja in hkrati tudi sredstvo za uresničevanje geopolitičnih interesov ter vpliva državnih in nedržavnih akterjev.

Poleg tega avtorji raziskujejo še preventivne ukrepe oziroma metode za preprečevanje in učinkovito obvladovanje kibernetških napadov, ki so večdimenzionalni in horizontalno razpršeni ter povzročajo škodo državam in gospodarstvu, tako z vidika varnosti kot tudi financ. Tarča teh napadov je predvsem še vedno nezadostno zaščitena nacionalna kritična infrastruktura, ki obsega vse podporne sociotehnične sisteme, ki družbi omogočajo nemoteno in stabilno delovanje. Sem spadajo predvsem energetske, transportne, telekomunikacijske, informacijske, finančne, zdravstveni in drugi sistemi, ki so zaradi svoje ranljivosti pogosta tarča kibernetškega terorizma.

Delo vključuje tudi analizo primerov iz prakse, kot so kibernetški napadi na ladijske komunikacijske sisteme in kibernetško vojskovanje v okviru ruske agresije na Ukrajino leta 2022.

Zbornik je izšel leta 2024 pri založbi CRC Press.

Zvonko Krunić, KIZC



VOJAŠKI MUZEJ OB MAISTROVEM LETU PRIPRAVIL RAZSTAVO

BESEDILO SSK

FOTO arhiv Vojaškega muzeja Slovenske vojske

V

ojaški muzej Slovenske vojske je pripravil razstavo o generalu Rudolfu Maistru. Z njo želijo v muzeju zaznamovati Maistrovo leto 2024, ko praznujemo 150. obletnico njegovega rojstva in 90. obletnico njegove smrti.

Razstava, sestavljena iz izbora dvajsetih fotografij s krajšimi opisi, obiskovalcem predstavlja lik in življenje Rudolfa Maistra, ki ni bil le general, domoljub ter borec za slovensko severno mejo, temveč tudi pesnik, slikar in bibliofil. Razstavljene fotografije prikazujejo njegovo otroštvo, primarno družino in vojaško kariero ter Maistra kot družinskega človeka in vsestransko osebnost s kulturnega področja. Rudolf Maister, ki se je rodil v Kamniku, je bil nekaj let povezan tudi z Ljubljano, kamor se je leta 1890 preselil z materjo. V prestolnici je z občasnimi prekinitvami zaradi šolanja prebival do leta 1908.

Odprte razstave z naslovom *Rudolf Maister (1874–1934)* bo v torek, 29. oktobra, ob 11. uri na Gallusovem nabrežju 39 v Ljubljani.



REVIIA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar



NOVINARKI: Jerneja Grmadnik in Petra Apšner



FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo

OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:

Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.

NAKLADA: 8000 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo.

Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 25. novembra 2024.



SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.



Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).



REVIJA SLOVENSKA VOJSKA

SPREMLJAJTE
NAS TUDI NA
SPLETU IN
DRUŽBENIH
OMREŽJIH.



[www.gov.si/drzavni-organi/
ministrstva/ministrstvo-za-obrambo/](http://www.gov.si/drzavni-organi/ministrstva/ministrstvo-za-obrambo/)



Revija Slovenska vojska



revijasv



ŽELIMO VAM VELIKO ZANIMIVEGA BRANJA.

Uredništvo
Revije Slovenska vojska